

MEMO

Voor : Auditcommissie
Van : College van B&W
Datum : 17 juni 2022
Betreft : Reactie Accountantsverslag 2021

Inleiding

De goedkeurende verklaring op het vlak van getrouwheid en rechtmatigheid voor wat betreft de Jaarrekening 2021 viel bijna een maand eerder op de mat dan die met betrekking tot de Jaarrekening 2020. Dit is het directe gevolg van de inspanningen die zijn geleverd op de acties zoals genoemd in het *"Kompas versterking financiële functie in toekomstig perspectief"*. We zijn dan ook blij dat de accountant constateert dat: *"Het proces voor aanvang van de controle goed is verlopen. Er was voldoende afstemming over het proces en mogelijke vragen konden door de organisatie aan BDO gesteld worden. In het kader van 'de basis op orde' is door de organisatie ook voldoende tijd en middelen beschikbaar gesteld om dit te realiseren."* Tegelijkertijd is dit niet het hele verhaal. In het proces om te komen tot een Jaarrekening 2021 moesten de nodige (inhoudelijke) hobbels worden genomen en was de controle van BDO (nog) nodig om de stukken op het juiste kwalitatieve niveau te brengen.

Dashboard accountantscontrole

In het vervolg van deze reactie gaan we in op de aanbevelingen van de accountant zoals samengevat in het dashboard (pagina 5). De aanbevelingen van de accountant in het dashboard spitsen zich toe op de volgende punten:

1. Aandachtspunten 2022
2. Ontwikkeling grondexploitaties / sociaal domein
3. Belangrijkste bevindingen

Daarnaast reageren we nog op de opmerkingen ten aanzien van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne.

1. Aandachtspunten 2022

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft onze volle aandacht. In de Auditcommissie van 13 juni jl. is de stand van zaken toegelicht (onder het agendapunt Controleprotocol 2022). Dit geldt ook voor het aspect frauderisicobeheersing. Dit dient een plaats te krijgen in het interne controle plan.

De suggestie om te werken met scenario's vanwege de diverse onzekerheden hebben we in de P&C cyclus 2022 reeds ter hand genomen. Deze werkwijze zetten we in 2023 onverkort voort.

2. Ontwikkelingen grondexploitaties / sociaal domein

Grondexploitaties

De omgang met risico's hebben we in 2021 niet gewijzigd ten opzichte van eerdere jaren. In de jaarrekening 2021 leidt dat tot de opmerking in het accountantsverslag zoals beschreven. Bij de actualisatie van de grondexploitaties in 2022 zullen we dit punt meenemen.

In navolging van het advies wat betreft dossiervorming zullen we investeren in een betere vastlegging in het dossier van alle documenten en onderbouwingen die er wel zijn.

Zoals bij u bekend werken we momenteel aan een actualisatie van de grondexploitatie Stationspark III op basis van uw besluitvorming d.d. 14 december 2021 over het *Ruimtelijk en financieel kader Sliedrecht Buiten*. Deze actualisatie vindt plaats conform het advies van de accountant.

Sociaal domein

Wij onderkennen het belang om goede afspraken te maken met de verbonden partijen over in mandaat uitgevoerde taken op het gebied van rechtmatigheid. Dit geldt voor de GR Sociaal, maar ook voor de Servicegemeente Dordrecht. Als college blijven wij verantwoordelijk voor de rechtmatige besteding van de middelen die horen bij deze gemandateerde taken. Concreet betekent dit dat de benodigde controle werkzaamheden op deze taken door de betreffende dienst worden uitgevoerd. Dit zodat wij op basis van de bijbehorende bevindingen conclusies kunnen trekken over de rechtmatige besteding. Zo nodig maken we hierover aanvullende afspraken.

3. Belangrijkste bevindingen

Wij herkennen met de accountant en waarderen de stappen die zijn gezet in de voorbereiding van de accountantscontrole en in de onderlinge afstemming. Tegelijkertijd zien ook wij dat niet alle ambities uit het kompas zijn gerealiseerd op het moment dat de jaarrekening werd opgeleverd.

We hebben u onder andere op 21 februari jl. geïnformeerd over de uitvoering van het kompas en de uitdaging die er lag en ligt om de formatie bezet te krijgen. Waarbij het streven is om te komen tot vaste aanstellingen, maar waar tot op heden ook sprake is van inhuur. Ten tijde van de jaarrekening was de formatie volledig bezet, maar waren diverse medewerkers (ervaren inhuur en junior medewerkers) ook nog volop aan het inwerken. Dit vindt zijn weerslag in het Accountantsverslag. Met BDO zijn wij ook in gesprek over mogelijke verbeteringen in hun aanpak om sneller tot het gewenste resultaat te komen. Dit gaat dan over vergelijkbare punten als de interne uitdaging, te weten: kennisniveau, dossieropbouw en planning.

Onder de belangrijkste bevindingen komen diverse grote en kleinere fouten samen. De rode lijn in deze bevindingen is dat onvoldoende boekhoudkundige kennis (BBV en jurisprudentie, b.v. van de commissie BBV) leidt tot foutieve boekingen. Op het moment dat je deze fouten identificeert kan je ze corrigeren, dat is dan ook bij veel fouten gedaan. Het op orde brengen van het kennisniveau is reeds onderdeel van het Kompas. Op basis van de geconstateerde fouten zullen we de prioritering van de onderwerpen die hierbij als eerste aan bod komen evalueren. We betrekken hierbij het aanbod van BDO om te voorzien in de bestaande kennisbehoefte.

Opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

We toetsen onze huidige aanpak van de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne aan de adviezen op dit gebied. Waar nodig passen we onze werkwijze aan deze adviezen aan.

In het verdere vervolg van het verslag (na het dashboard) worden nog diverse kleinere aandachtspunten naar voren gebracht. Deze ontsnappen niet aan onze aandacht, maar zullen we in 2022 van een oplossing voorzien.

Hoe de aanbevelingen op te pakken?

Samenvattend komt het er op neer dat we voornemens zijn de aanbevelingen ter harte te nemen en een plaats te geven in onze (verbeter)werkzaamheden. Tegelijkertijd betreft het een hoeveelheid aan aanbevelingen/onderwerpen die we niet allemaal tegelijk kunnen oppakken. Daarbij komt dat sommige aanbevelingen niet leiden tot extra werkzaamheden, maar 'oproepen' tot juiste handelingen. Waar andere aanbevelingen een projectmatige aanpak vragen om tot het gewenste resultaat te komen.

We zullen de activiteiten in het Kompas daarom herijken op basis van de aanbevelingen en zo nodig aanpassen om te komen tot de gewenste verbetering.

CONCEPT 17 juni 2022

ACCOUNTANTSVERSLAG 2021

Gemeente Sliedrecht

17 juni 2022

BDO

Aanbiedingsbrief

Aan:

de raad van de gemeente Sliedrecht
T.a.v. de heer Van Aalst, Raadsgriffier
Postbus 8
3300 AA Sliedrecht

Rotterdam, 17 juni 2022

Kenmerk: MS/MF/RA1541

Ter informatie

De digitale versie van dit document is vanaf de inhoudsopgave interactief. Aan de hand van de navigatiebalk onderaan de pagina en/of de menustructuur bovenaan de pagina kan door het document genavigeerd worden.

VORIGE PAGINA

VOLGENDE PAGINA

INHOUDSOPGAVE

DASHBOARD

Geachte leden van de raad,

Wij hebben de jaarrekening 2021 van gemeente Sliedrecht (hierna te noemen 'de gemeente') gecontroleerd. Zoals afgesproken in onze opdrachtbevestiging d.d. 8 november 2021, ontvangt u hierbij ons accountantsverslag 2021. In dit verslag hebben we de belangrijkste bevindingen, observaties en conclusies naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole opgenomen.

Onze bevindingen en aanbevelingen hebben wij afgestemd met de verantwoordelijke wethouder. Een afschrift van dit verslag is toegezonden aan het college van burgemeester en wethouders.

Het opstellen en controleren van de jaarrekening vroeg dit jaar een aanzienlijke extra inspanning, waarbij de onderlinge verstandhouding goed en constructief is gebleven. Bij deze willen wij alle betrokken medewerkers van de gemeente hiervoor bedanken. Onze controle heeft (grotendeels) weer fysiek kunnen plaatsvinden, wij danken u hartelijk voor de gastvrijheid.

Wij hopen u met dit verslag van dienst te zijn. Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid om een nadere toelichting op de inhoud te geven.

Hoogachtend,

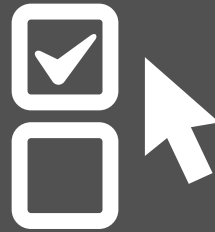
BDO Audit & Assurance B.V.
namens deze,

C.M. Steehouwer MSc RA
Partner

Inhoudsopgave

1. DASHBOARD

2. UITKOMSTEN JAARREKENINGCONTROLE

3. RESULTAAT & FINANCIËLE POSITIE

4. BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN

BIJLAGEN

1. Dashboard

1.1 Dashboard accountantscontrole

1.1 Dashboard accountantscontrole

STREKKING CONTROLEVERKLARING

- ▶ Wij verstrekken bij de jaarrekening een goedkeurende controleverklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid.
- ▶ De gehanteerde materialiteit voor fouten en onzekerheden bedraagt € 786.150 resp. € 2.358.450.
- ▶ Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële onjuistheden.
- ▶ De grondslagen van de jaarrekening zijn aanvaardbaar en het BBV wordt nageleefd. Wel hebben wij enkele aanbevelingen en verbeteringen opgenomen in dit verslag.
- ▶ De WNT is nageleefd.
- ▶ Wij hebben geen bevindingen ten aanzien van de SiSa-bijlage.
- ▶ De COVID-19 pandemie en het conflict tussen Rusland en Oekraïne hebben per saldo geen financiële impact op de jaarstukken.

AANDACHTSPUNTEN VOOR 2022

- ▶ Invoering van de rechtmatigheidsverantwoording is uitgesteld tot 2023. Samen met 'de basis op orde' en de noodzakelijke stevige kwaliteitsslag in de financiële kolom ligt hier dan ook voor 2022 een belangrijke opgave voor de organisatie om het niveau op dit terrein in de breedte fors te verhogen.
- ▶ Het onderwerp frauderisicobeheersing staat maatschappelijk in de schijnwerpers. Ook vanuit de accountantscontrole wordt hier steeds meer aandacht aan besteed. De rol van de gemeenteraad (en auditcommissie) in frauderisicobeheersing neemt toe. Wij adviseren u dit thema jaarlijks te agenderen met de auditcommissie.
- ▶ Onzekerheden in de begroting en uitvoerbaarheid van plannen nemen voor veel gemeenten toe door schaarste, oplopende rente en kabinetsbeleid (2026). Wij adviseren u besluitvorming rond grote(re) projecten daarom ook te voorzien van een gevoeligheidsanalyse o.b.v. scenario's.

RESULTAAT 2021

(x €1.000)	2021	Begroting (na wijziging)
Saldo van baten en lasten	1.457.000	-/- 2.189.000
Mutatie reserves	1.141.000	1.724.000
Resultaat	2.598.000	-/- 465.000

Het resultaat over 2021 bedraagt € 3.063.000 positief na reservemutaties, ten opzichte van de gewijzigde begroting 2021.

De afwijking wordt voornamelijk verklaard door lagere lasten en hogere baten binnen alle verschillende programma's.

ONTWIKKELING GREX / SOCIAAL DOMEIN

- ▶ Risicomanagement grondexploitaties in 2022 analyseren en indien nodig aanpassen zodat risico's met een waarschijnlijkheid > 50% in de actualisatie worden verwerkt. Hierdoor is ook de grondexploitatieberekening van Stationspark II alsnog negatief.
- ▶ Zorvuldiger dossiervorming vereist ten aanzien van uitgangspunten grondexploitaties.
- ▶ Grondexploitatie Stationspark III geactualiseerd zonder ontwikkeling van sportvelden maar moet nog verder uitgewerkt worden.
- ▶ De Sociale Dienst Drechtsteden is per 1 januari 2022 omgevormd tot de GR-Sociaal en de overige taken van de GR Drechtsteden zijn ondergebracht in Servicegemeente Dordrecht. Dienstverlening en vormgeving van de uitbestede taken zijn niet gewijzigd. Wij adviseren u concreter afspraken te maken met de GR Sociaal over risicobeheersing gemandateerde taken.

BELANGRIJKSTE BEVINDINGEN & OBSERVATIES

- ▶ Wij vragen met klem aandacht voor de adviespunten voor 2022 die zijn gerapporteerd rond (im)materiële vaste activa, waardering debiteuren, onderhoudsvoorzieningen en reservemutaties. Veel inspanning is gegaan naar juiste afgrenzing van kosten, alsmede de juistheid van de SiSa, zaken die ook voor de VIC aandacht vragen. Ook op het vlak van (diepgang van) toelichtingen en niet uit de balans blijkende verplichtingen zijn nog verbeterlagen mogelijk.
- ▶ Voor een bedrag van € 203.364 zijn kosten niet verantwoord in 2021 maar in 2022. Het effect op het resultaat is € 147.281 (enkele kosten worden geactiveerd).
- ▶ Diverse fouten in de overlopende passiva.
- ▶ Uit hoofde van aanbestedingsrechtmatigheid is een contract dat reeds jaren geleden is afgesloten als onrechtmatig beschouwd. De onrechtmatige besteding op dit contract in 2021 bedraagt € 113.151.

UW FINANCIËLE POSITIE VERGELEKEN

RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

2. Uitkomsten jaarrekeningcontrole

- 2.1 Jaarrekeningproces 2021
- 2.2 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole
- 2.3 De jaarrekening is getrouw
- 2.4 Rechtmatigheid van de jaarrekening
- 2.5 Gecorrigeerde fouten
- 2.6 Aandachtspunten voor 2022
- 2.7 Opvang vluchtelingen Oekraïne

Jaarrekeningproces verliep constructief, maar op inhoud moeizaam.

‘De basis op orde’ is wel het uitgangspunt geweest voor aanvang van het opstellen van de jaarrekening en de controle hierop.

Ambities helaas nog niet gerealiseerd door ontbreken van specifieke kennis.

Evaluatie van het proces 2021 intern door de gemeente Sliedrecht van belang.

De totstandkoming van de jaarrekening en het proces van de controle i.r.t. COVID-19

Zoals aangegeven in onze aanbiedingsbrief heeft de jaarrekeningcontrole vrijwel volledig bij u op locatie plaatsgevonden. Helaas heeft dit niet geleid tot een eenvoudige jaarrekeningcontrole 2021. Door een grote wederzijdse inspanning en flexibiliteit is het gelukt tijdig tot afronding te komen. Ook de flexibiliteit van de auditcommissie waarderen wij, waardoor in een extra vergadering ook dit verslag kon worden toegelicht voorafgaand aan de oordeelsvormende behandeling in de raad.

Het proces is voor aanvang van de controle goed en constructief verlopen. Er was voldoende afstemming over het proces en mogelijke vragen konden door de organisatie aan BDO gesteld worden. In het kader van ‘de basis op orde’ is door de organisatie ook voldoende tijd en middelen beschikbaar gesteld om dit te realiseren:

- Controle 2020 samen geëvalueerd en goede afspraken gemaakt
- Hoog ambitieniveau in de organisatie m.b.t. de kwaliteit van de financiële kolom
- Organisatie versterkt en groeit naar ‘de basis op orde’
 - aantrekken van nieuwe vaste medewerkers
 - tijdelijke inhuur ter ondersteuning van de organisatie
- Prima samenwerking en proactieve afstemming tussen organisatie en BDO-team

Ook de samenwerking tijdens onze aanwezigheid en de bereidheid snel te schakelen met de organisatie voor onderbouwingen was aanwezig. Helaas heeft het traject toch de nodige vertraging opgelopen die met name is te wijten aan de volgende punten:

- Eigenlijk niet reëel te verwachten dat het jaarrekeningproces in drie weken af te ronden zou zijn met korte inwerktijd voor de nieuwe ambtenaren
- Specifiek kennisniveau moet nog groeien in de organisatie (zoals voor het opstellen van de SiSa-bijlage en het ontbreken van voldoende BBV kennis)
- Nog teveel taken in tekort tijdsbestek, waardoor scherpte beperkt werd en veel vragen en bevindingen bleken.

Als gevolg van bovenstaande vertragingen hebben we onze planning en het beoogde tijdspad moeten aanpassen. Deze aanpassingen in de planning hebben in goed overleg met de gemeente plaatsgevonden maar zijn wel een zware belasting geweest op zowel ons interne proces (medewerkers moeten meer overwerken of moeten van andere klanten vrijgespeeld worden waardoor anderen het moeten oppakken) als op het beschikbaar moeten zijn voor vragen van de accountant voor de medewerkers van de gemeente Sliedrecht (vragen zijn vaak nog weken na afloop van de aanwezigheid gevraagd).

Wij adviseren u het interne proces van 2021 te evalueren en voor 2022 realistische keuzes te maken. Belangrijkste uitgangspunt voor de controle is en blijft een gedegen concept jaarstukken en een goed kwalitatief aangeleverd jaarrekeningdossier.

Vanzelfsprekend zijn wij graag bereid dit proces met u te evalueren.

2.2 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole

COVID-19-impact op boekjaar 2021

Zie hiervoor onze managementletter en de BADO-notitie

De gevolgen van COVID-19 zijn nader toegelicht in bijlage '6.4 Corona bijlage'.

Positief resultaat van € 336.000 ten opzichte van de begroting.

Inleiding: COVID-19 en de jaarrekening 2021

Tijdens de controle hebben wij aandacht besteed aan de impact van de coronapandemie op gemeente Sliedrecht. Hieromtrent hebben wij overleg gevoerd met de relevante functionarissen binnen de organisatie. De coronacrisis heeft beperkte gevolgen voor de operationele activiteiten van gemeente Sliedrecht. Daarbij zijn de financiële gevolgen van de crisis beperkt. In de jaarrekening en de tussentijdse rapportages is door de organisatie gerapporteerd over deze impact voor de gemeente. Ook voor 2022 zal dit naar verwachting nog het geval zijn.

Eind februari 2021 is de BADO-notitie met betrekking tot de 'COVID-19-effecten en -risico's voor decentrale overheden' uitgekomen. In deze notitie is een groot aantal aandachtspunten beschreven voor het opstellen en controleren van de jaarrekening 2020. Deze notitie is ook van toepassing voor de jaarrekening 2021. Wij verwijzen voor deze aandachtspunten, de impact op getrouwheid en rechtmatigheid, de controleaanpak en de specifieke attentiepunten ten aanzien van de posten in de jaarrekening naar deze notitie (zie: [notitie-effecten-en-risicos-corona-voor-jaarrekening-2020-decentrale-overheden.pdf \(nba.nl\)](#)).

In deze paragraaf informeren wij u over het proces van onze controle in relatie tot COVID-19 en onze specifieke bevindingen die impact hebben op onze controle, de verslaggeving en/of onze controleverklaring. Voor een analyse van het resultaat verwijzen wij naar de jaarrekening en paragraaf 3.1 van dit verslag.

Impact op verslaggeving

Het BBV kent zoals bekend een aantal verplicht voorgeschreven paragrafen. Het staat de gemeente vrij om naast de verplichte paragrafen zelf paragrafen aan de begroting of jaarstukken toe te voegen. COVID-19 is een gebeurtenis die niet slechts aan één programma of taakveld is toe te rekenen. Het heeft betrekking op de gehele gemeente en heeft betrekking op veel programma's en taakvelden.

De gemeente heeft er daarom voor gekozen om in één overzichtelijke bijlage (6.4 Corona bijlage) toe te lichten welke gevolgen COVID-19 op de gemeente Sliedrecht heeft (gehad) en welke effecten dit heeft gehad op welke programma's voor welke onderdelen. Hierin is een zo goed mogelijke inschatting opgenomen van de effecten op de uitgaven de baten en het netto effect. Samenvattend betreft het enerzijds besparingen en uitstel van lasten naar een later jaar, anderzijds zijn opbrengsten gemist, zoals marktgelden. Ter compensatie van de kosten heeft de gemeente Sliedrecht van het Rijk € 2.146.000 ontvangen. Het netto effect over 2021 wordt gecijferd op een voordeel van € 336.000.

2.2 Corona en impact op de jaarrekeningcontrole

Tozo-regeling in
delegatie overgedragen
aan Sociale Dienst
Drechtsteden

Verantwoording
middels SiSa-bijlage GR
Drechtsteden

Tozo-regeling

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo) is een van de steunmaatregelen van het kabinet om zelfstandige ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis en voorziet in een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en in een lening voor bedrijfskapitaal om liquiditeitsproblemen op te vangen. De regeling kent verschillende tranches met verschillende rechtmatigheidsvereisten:

- ▶ Tozo 1: aanvragen tussen 1 maart 2020 tot 1 juni 2020
- ▶ Tozo 2: aanvragen vanaf 1 juni 2020 tot 1 oktober 2020
- ▶ Tozo 3: aanvragen vanaf 1 oktober 2020 tot 1 april 2021
- ▶ Tozo 4: aanvragen vanaf 1 april 2021 tot 1 juli 2021
- ▶ Tozo 5: aanvragen vanaf 1 juli 2021 tot 1 oktober 2021

Uw gemeente heeft in het kader van de Tozo-regeling een voorschot van het Rijk ontvangen van € 921.409. De uitvoering van de Tozo-regeling is in delegatie overgedragen aan de Sociale Dienst Drechtsteden (m.i.v. 1-1-2022 GR-Sociaal). De ontvangen voorschotten zijn één op één doorgestort aan de Sociale Drechtsteden. De verantwoording aan het Rijk vindt plaats via de SiSa-bijlage van de GR Drechtsteden. Middels SiSa-regeling G4A worden in de jaarrekening van de gemeente de lasten over jaar T-1 verantwoord. Wij hebben vastgesteld dat ten aanzien van regeling G4 terecht een nulverantwoording is opgevoerd en in regeling G4A de lasten conform de SiSa-bijlage van de GR Drechtsteden 2020 nauwkeurig zijn opgevoerd.

Overige coronagerelateerde bevindingen

In onze controle hebben wij uitgebreid aandacht besteed aan de impact van het coronavirus op de jaarrekening 2021. Onder andere in de waardering van vorderingen, prestatielevering rondom inkopen en inschattingen voor de grondexploitaties hebben onze bijzondere aandacht gehad. Wij hebben geen bevindingen die in dit kader vanwege corona zijn geconstateerd. In het vervolg van dit verslag gaan wij nog nader in op de bevindingen uit de controle als geheel.

2.3 De jaarrekening is getrouw

De jaarrekening 2021 is getrouw

Getrouwheidsbevindingen

Wij zijn voornemens bij de jaarrekening 2021 van gemeente Sliedrecht een goedkeurende controleverklaring af te geven met betrekking tot de getrouwheid. Een goedkeurende verklaring met betrekking tot getrouwheid betekent dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2021 als van de activa en passiva per 31 december 2021 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV).

Wij hebben enkele controleverschillen van beperkte omvang geconstateerd welke door de gemeente zijn gecorrigeerd. Naast de geconstateerde en verwerkte controleverschillen, zijn tijdens onze controle ook controleverschillen geconstateerd ten aanzien van getrouwheid die niet zijn gecorrigeerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze interne regels schrijven echter voor dat wij fouten die hoger zijn dan 5% van de materialiteit altijd aan u rapporteren. Voor de gemeente Sliedrecht betekent dit derhalve fouten vanaf € 39.308.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (IN €)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Getrouwheid			
Nog te betalen kosten 2021 niet volledig (kosten verantwoord in 2022)	147.281	-	§4.4
Overlopende passiva te hoog verantwoord (impact op resultaat)	-/- 78.346	-	§4.4
Totaal	68.935	-	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	786.150	2.358.450	
Performance materialiteit (75% van de materialiteit)	563.264	1.689.792	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	39.308	39.308	

Wij hebben, voor zover mogelijk, het college verzocht om deze controleverschillen te corrigeren. Het college heeft gemotiveerd aangegeven waarom zij deze (resterende) verschillen niet heeft verwerkt en dat zij van oordeel is dat deze posten zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor het beeld van de gehele jaarrekening. Deze verschillen en de analyse van de impact zijn bevestigd in de bevestiging van het college bij de jaarrekening.

Wij concluderen dat de resterende niet-verwerkte controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en zijn derhalve voornemens een goedkeurende verklaring te verstrekken met betrekking tot de getrouwheid.

2.4 Rechtmatigheid van de jaarrekening

De baten en lasten als ook de balansmutaties in de jaarrekening 2021 zijn in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving tot stand gekomen.

Rechtmatigheidsbevindingen

Naast de gecorrigeerde en ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening, zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van de rechtmatigheid geconstateerd. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 39.308 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (IN €)	FOUTEN	ONZEKERHEDEN	VERWIJZING
Rechtmatigheid			
Nog te betalen kosten 2021 - getrouw beeld	147.281		§2.3
Nog te betalen kosten 2021 - presentatiefout	91.513	-	§4.4
Overlopende passiva - schulden - getrouw beeld	78.346	-	§2.3
Overlopende passiva - presentatiefout	16.558	-	§4.4
Onrechtmatige contracten in het kader van Aanbestedingswet 2012	113.151	-	§4.7
Totaal	446.849	-	
Materialiteit (1% voor fouten, 3% voor onzekerheden)	786.150	2.358.450	
Performance materialiteit (75% van de materialiteit)	563.264	1.689.792	
Door de gemeenteraad vastgestelde rapporteringstolerantie	39.308	39.308	

Wij concluderen dat de resterende controleverschillen zowel individueel als gezamenlijk niet materieel zijn voor de jaarrekening als geheel en zijn derhalve voornemens een goedkeurende verklaring te verstrekken met betrekking tot de rechtmatigheid.

2.5 Gecorrigeerde fouten

Overzicht van gecorrigeerde fouten in de definitieve jaarrekening n.a.v. de controle van de concept jaarrekening.

Gecorrigeerde controleverschillen

Naast de ongecorrigeerde controleverschillen in het kader van de getrouwheid van de jaarrekening zijn de volgende controleverschillen ten aanzien van het aspect getrouwheid geconstateerd en gecorrigeerd door de gemeente Sliedrecht.

POST/OMSCHRIJVING VAN DE TOELICHTING (IN €)	BALANSEFFECT	RESULTAATSEFFECT
Getrouwheid		
Mutaties tussen reserves ten onrechte via staat van baten en lasten verwerkt *	7.487.394	-
Risico's grondexploitaties > 50% niet ingerekend in de grondexploitatieberekeningen	-310.000	-310.000
Vordering inzake de gebied de driehoek (kosten uit eerdere jaren) onjuist	-165.428	-165.428
Voortgezette controle: bedragen ten onrechte niet in 2021 verantwoord (maar in 2022)	-1.359.419	-1.359.419
Correctiepost op crediteuren ten onrechte geboekt als correctiepost	96.420	-
Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheid is geen vooruit ontvangen bedrag	364.804	364.804
Vordering inzake afwikkeling wethouderspensioenen verkeerd gepresenteerd (moet FVA)	1.024.646	-
Voorzieningen ten onrechte opgenomen omdat een (geactualiseerd) MJOP mist	109.677	109.677
Dotatie aan de voorziening voor onderhoud gebouwen te laag op basis van nieuw MJOP	186.628	-186.628
Foutieve opname te ontvangen subsidie als debiteur (uitgaven zijn nog niet gerealiseerd op basis waarvan de vordering geboekt is, derhalve geen rechtsgrond)	309.431	-
SiSa-regeling B2 onjuist verwerkt in de jaarrekening (vordering op Rijk)	129.732	129.732
SiSa-regeling B2 onjuist verwerkt in de jaarrekening (schuld aan GR Sociaal)	54.226	-54.226
Totaal	11.597.805	-/- 1.471.488

Naast deze cijfermatige correcties is in de jaarrekening een behoorlijk aantal verbeteringen doorgevoerd in toelichtingen, grondslagen, uitsplitsingen in balans en toelichting alsmede correcties in de SiSa-verantwoordingen.

*) betreft een aanvankelijk niet doorgevoerde presentatiewijziging a.g.v. een verduidelijking van het BBV. Overboekingen tussen reserves binnen hetzelfde programma mogen niet via de staat van baten en lasten worden verantwoord.

Overige aanpassingen in de jaarstukken van de gemeente Sliedrecht

Naast hiervoor genoemde correcties geven wij onderstaand nog op hoofdlijnen inzicht in andersoortige aanpassingen die naar aanleiding van de controle zijn doorgevoerd in de jaarrekening, waaronder aanpassingen om het BBV beter toe te hebben gepast:

- Grondslagen voor waardering en bepaling resultaat toegevoegd aan de jaarrekening
- Categorisering van diverse soorten vorderingen en schulden aanvankelijk onjuist gepresenteerd
- Kredietfaciliteit in rekeningcourant bij BNG aanvankelijk niet toegelicht
- Artikel 49 lid 2 niet correct toegepast in balans en toelichting, waardering categorisering van nog te besteden subsidies foutief was.
- Artikel 52a lid 2 van het BBV is niet toegepast: de van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel niet opgenomen in de toelichting op de balans.
- Presentatie van de algemene uitkering verkregen voor 2021 aanvankelijk niet correct.
- Enkele SiSa-regelingen zijn onjuist ingevuld en alsnog gewijzigd (getallen in de SiSa-bijlage aangepast). Het gaat om de regelingen:
 - C32 Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen
 - C62 Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen
 - D14 Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen
 - E27B Brede doeluitkeringen verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)
 - F1 Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding
 - G12 Kwijtschelden publieke schulden SZW- domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel
 - H4 Specifieke uitkering Sport
 - H8 Specifieke uitkering voor lokale sportakkoorden en leefstijlinterventies 2021

Het verdient aanbeveling komend jaar een gedegen analyse van de eigen jaarstukken aan de hand van de bepalingen in het BBV uit te voeren, zodat indelingen en mate van toelichting overeenkomstig het BBV zijn. De organisatie kan hierbij gebruik maken van de BBV-checklist die wij hiertoe ter beschikking stellen.

Inleiding

Naar aanleiding van onze controle van de jaarrekening 2021 hebben wij een aantal bevindingen en aanbevelingen over het afgelopen boekjaar weergegeven. Daarnaast willen wij, vanuit onze natuurlijke adviesfunctie, de volgende top 3 van aandachtspunten voor het komende jaar benoemen.

1. Invoering rechtmatigheidsverantwoording

Wij hebben u in eerdere rapportages reeds geïnformeerd over de op handen zijnde invoering van de rechtmatigheidsverantwoording en de gevolgen hiervan voor uw bedrijfsvoering. Inmiddels is met deze wetgeving door De Tweede Kamer ingestemd. Na instemming door De Eerste Kamer zal ook het BADO en het BBV nog aangepast moeten worden. In IBI-nieuwsbrief 109 heeft het ministerie formeel gecommuniceerd dat invoering wordt uitgesteld tot 2023. Wij adviseren u de ingezette weg rond professionalisering van de interne organisatie en VIC-functie door te zetten en de extra beschikbare tijd tot invoering effectief te gebruiken. Wat ons betreft vormt dit onderdeel van het traject 'de basis op orde' waar u in 2021 mee bent gestart. Voor het professionaliseren van de VIC-functie is het tevens van belang dat sprake is van een actueel VIC-plan, waaruit de spreiding van werkzaamheden gedurende het jaar inclusief tussentijdse rapportages blijkt. Het verdient aanbeveling in de tussentijdse rapportages ook aandacht te besteden aan gebleken verbeterpunten en hier passende acties op te formuleren en de monitoring hiervan mee te nemen in de rapportagecyclus. Zie verder paragraaf 4.1 van dit verslag.

2. Aandacht voor frauderisicobeheersing

Het onderwerp frauderisicobeheersing staat zowel maatschappelijk, als vanuit de accountantscontrole, in de schijnwerpers. Vanaf boekjaar 2022 zullen accountants explicieter over dit onderwerp rapporteren in de controleverklaring. Het is voor uw organisatie van belang om frauderisico's in beeld te hebben en deze door te vertalen naar beheersmaatregelen en interne controle hierop. Wij adviseren u daarom om een actuele (fraude)risicoanalyse op te stellen en de aandachtspunten hieruit door te vertalen naar de uitvoering van VIC werkzaamheden. Wij adviseren u hierin ook in te gaan op wat u definieert als fraude om zodoende de reikwijdte helder af te bakenen. Zaken als ondermijning, corruptie en misbruik & oneigenlijk gebruik zijn enkele voorbeelden die u hierbij kunt betrekken. Een periodiek gesprek met de auditcommissie over frauderisicobeheersing biedt de auditcommissie ook de mogelijkheid haar controlerende taak in dit opzicht invulling te geven. Zie verder paragraaf 4.1 van dit verslag.

3. Onzekerheden in de begroting

De komende jaren zal de onzekerheid in de gemeentelijke begroting toenemen. Aan de uitgavenkant zien we schaarste van grondstoffen en arbeid leiden tot kostenstijgingen, effecten door een oplopende rente en langere doorlooptijden van projecten door moeilijk in te vullen vacatures. Aan de opbrengstenkant zien we onzekerheden in de Algemene uitkering en mogelijke aanpassingen rond gemeentebelastingen. Met het oog op zorgvuldigheid van besluitvorming rond m.n. grotere projecten en financieel impactvolle dossiers adviseren wij u de raad te voorzien van een gevoeligheidsanalyse op basis van enkele scenario's en zodoende in een bandbreedte aan te geven hoe groot risico's van te nemen besluiten kunnen zijn. Het is daarbij raadzaam in de (tussentijdse) informatie aan de raad ook in te gaan op de mate waarin veronderstelde scenario's zich hebben voorgedaan en de impact hiervan.

2.7 Opvang vluchtelingen Oekraïne

Gemeenten hebben een essentiële rol in de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Vergoeding via SPUK

Voorschot van 50% verwachte opvangplekken in de gemeente

Correcte registratie van verstrekkingen en uitvoeringskosten is van belang

Onze visie op uw rol bij de opvang van vluchtelingen uit Oekraïne

Het conflict in Oekraïne heeft ook gevolgen voor Nederlandse gemeenten. Dat kan gaan om opvang van vluchtelingen door gemeenten en particulieren, ondersteuning van Oekraïners en Russen die momenteel in Nederland verblijven, risico's voor digitale veiligheid en economische sancties voor Russische bedrijven. Wat wij bij veel gemeenten zien is dat de opvang van vluchtelingen tijd en capaciteit vraagt van de ambtelijke organisatie. Capaciteit die door de krapte op de arbeidsmarkt, de ontwikkelingen rond Corona en de toenemende taken van gemeente al onder druk stond. Net als bij veel andere gemeenten is en wordt actief gezocht naar opvangplekken. Deze beschikbare plekken, maar ook de bezetting van de plekken neemt nog dagelijks toe. Het Ministerie van Justitie en Veiligheid publiceert over [deze ontwikkeling](#).

Naast het regelen van de opvangplekken en het energiecontract met Gazprom is uw gemeente dagelijks bezig met het leefgeld en andere ondersteuning van de vluchtelingen.

Specifieke uitkering

Zoals het er nu naar uitziet zullen gemeenten gecompenseerd worden door middel van een specifieke uitkering (SPUK) van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Deze SPUK is op dit moment in consultatie. De omvang van de uitkering lijkt als volgt te worden vormgegeven:

1. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten een normbedrag van € 100 per dag per gerealiseerde opvangplek;
2. Indien bovenstaand normbedrag niet toereikend is voor de kosten van de opvangvoorzieningen, dan kan de gemeente de werkelijke kosten ontvangen (incl. doorwerkende kosten die hoger zijn dan het normbedrag);
3. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van leefgeld van ontheemden bij particulieren een vergoeding van de werkelijke kosten per verstrekking als bedoeld in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne;
4. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten voor verzekering van wettelijke aansprakelijkheid en buitengewone kosten zoals genoemd in de Regeling opvang ontheemden Oekraïne, een normbedrag voor de werkelijke kosten per verstrekking;
5. Gemeenten ontvangen ter bekostiging van de kosten die gemeenten maken voor het geschikt maken of realiseren van gebouwen voor de opvang van ontheemden (transitiekosten) de werkelijke kosten.

Een voorschot van 50% van de naar verwachting te realiseren opvangplekken zal aan de gemeente worden uitgekeerd. Definitieve afrekening zal op basis van de verantwoording in de SiSa-Bijlage plaatsvinden.

Processen, registraties en aanbestedingen

De specifieke regeling vraagt verantwoording door de gemeente. Omdat sprake is geweest van spoed vragen wij nadrukkelijk aandacht voor de kwaliteit van registraties en processen zodat uw gemeente straks zonder veel onzekerheden volledige vergoeding ontvangt voor haar inzet. Specifiek vragen we aandacht voor:

- ▶ Functiescheiding bij de registratie van en controle op het verstrekte leefgeld;
- ▶ Functiescheiding bij de registratie van bestede uren en de gehanteerde uurtarieven;
- ▶ Tussentijdse controle dat vergoedingen, waaronder het leefgeld, voor het juiste aantal dagen is verstrekt;
- ▶ Adequate registratie van de werkelijke (transitie)kosten zoals hierboven opgesomd onder de punten 2 t/m 5.

Wij denken graag mee over registraties en de documentatie rondom dwingende spoed.

Aanbestedingen

Vanuit de specifieke regeling wordt tevens ingegaan op de aanbestedingswetgeving. Er lijkt sprake van dwingende spoed bij veel aan de opvang gerelateerde inkopen. Echter is het essentieel om te monitoren en vast te leggen tot wanneer en voor welke inkopen deze dwingende spoed geldt.

Vluchtelingenopvang

Het kabinet heeft zich gecommitteerd aan 75.000 opvangplekken in veiligheidsregio's door het land heen. De meeste van deze opvangplekken moeten nog worden gerealiseerd. Overheden moeten hiervoor met name vastgoed huren of inzetten, en het vastgoed inrichten ten behoeve van scholing, gezondheidszorg en wonen van vluchtelingen. De huur van vastgoed is niet aanbestedingsplichtig. De overige inrichtingen en installaties zijn wel aanbestedingsplichtig. Op grond van de uitzondering van dwingende spoed is er een mogelijkheid deze onderhands te gunnen.

Het kabinet heeft uitgesproken dat de opvang voor minimaal zes maanden moet worden ingericht. De vluchtelingenopvang is acuut. Wij adviseren zo veel mogelijk gebruik te maken van bestaande (raam)contracten, bijvoorbeeld voor de inhuur van personeel. Mogelijk kunnen die ook worden uitgebreid vanwege deze onvoorziene omstandigheid. Leg dit goed vast in het inkoopdossier en zorg voor een aankondiging op TenderNed. Wanneer geen bestaande infrastructuur aanwezig is moet worden ingekocht of aanbesteed. In selecte gevallen kan het gerechtvaardigd zijn om opdrachten direct onderhands te gunnen met toepassing van de onderhandelingsprocedure zonder aankondiging vanwege dwingende spoed.

Gegeven de omstandigheden is het verdedigbaar om kort durende contracten te sluiten in ieder geval tot november 2022, zonder dat hier sprake is van overtreding van het knipverbod. Vanwege de onzekere situatie verdient het aandacht om bij contractvorming al enige uitloop in de vorm van opties en verlengingen in te bouwen. Als de situatie langer duurt, moet gezocht worden naar een meer stabiele (middel)lange termijn oplossing.

Beëindiging overeenkomsten Gazprom

De contracten met Russische entiteiten, waaronder Gazprom, moet voor 10 oktober 2022 zijn beëindigd. Overeenkomsten die nog doorlopen na deze datum overtreden de sancties en de Sanctiewet (economisch delict), al wordt hier nog op landelijk niveau discussie over gevoerd door onder andere de VNG. Overheden moeten de contracten met Gazprom tijdig opzeggen. Het risico op boetes of schadevergoeding voor vroegtijdige beëindiging is aanwezig. Regionaal is sprake van een contract met Gazprom Marketing & Trading Retail Limited en wordt deze sanctieneringsregeling nauwlettend gevolgd.

Nieuwe procedure inkoop energie en gas

Voor de vervolglevering van gas zal een nieuwe aanbestedingsprocedure moeten worden gevolgd. De gehele energiemarkt is in beweging, dit leidt onverhoopt tot hogere prijzen. Vanuit dat perspectief is een overeenkomst met een korte(re) looptijd aan te bevelen. Leg de motivering van de korte looptijd ook goed vast in het inkoopdossier. De maatregelen zijn op tijd aangekondigd. Vooralsnog kan dan ook gewoon reguliere Europees worden aanbesteed. Voor een beroep op dwingende spoed zien wij momenteel onvoldoende grond.

2.7 Opvang vluchtelingen Oekraïne

De toelichting
gebeurtenissen na
balansdatum is
voldoende

Gebeurtenissen na balansdatum

Hoe ingrijpend de economische effecten van deze crisis zullen zijn, is op dit moment nog moeilijk te overzien. De impact op de bedrijfsvoering van de gemeente zal naar verwachting niet van aanzienlijke betekenis zijn. Rekening moet worden gehouden met (verder) stijgende prijzen, die zich kunnen vertalen in hogere inkoopkosten voor energie, hout, metaal en hulpstoffen. Het conflict heeft ook weerslag op de digitale veiligheid in Nederland. Momenteel lijkt het beeld stabiel maar het dreigingsbeeld kan abrupt veranderen. Verder is in dit verband van belang dat de gemeente geen directe zakelijke relaties onderhoudt met bedrijven in Oekraïne, Rusland en Wit-Rusland.

Gemeente Sliedrecht heeft in de gebeurtenissen na balansdatum aandacht voor de oorlog in Oekraïne. Wij zijn van mening dat de (huidige) impact voor de gemeente hiermee hiermee toereikend is weergegeven.

3. Resultaat & financiële positie

3.1 Resultaat 2021

3.2 Dashboard financiële positie

3.3 Ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente

3.4 Ons beeld van uw financiële positie

3.1 Resultaat 2021

Resultaat 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 3,0 miljoen positief

Belangrijkste afwijkingen in het resultaat 2021 op programma's zijn afdoende toegelicht in de jaarrekening

Het resultaat van gemeente Sliedrecht over het jaar 2021 ten opzichte van de gewijzigde begroting bedraagt € 2,6 miljoen voordelig. In het onderstaand overzicht is het resultaat in het kort weergegeven:

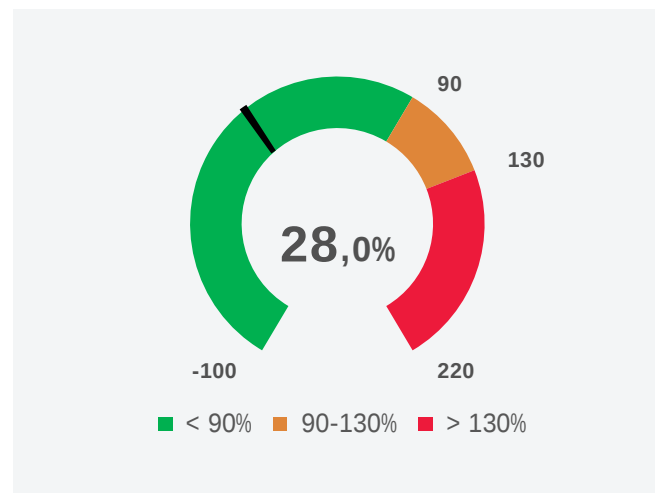
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN (x 1.000)	2021	BEGROTING NA WIJZIGINGEN	VERSCHIL	IN %
Saldo van baten en lasten	1.457	-/- 2.189	3.646	167%
Mutaties reserves	1.141	1.724	-/- 583	-/- 34%
Resultaat	2.598	-/- 465	3.063	659%

In de jaarrekening is een uitputtende uiteenzetting opgenomen van voordelige en nadelige afwijkingen tussen de realisatie en de begroting, inclusief de incidentele baten en lasten die de realisatie hebben beïnvloed. Korteidshalve verwijzen wij naar deze toelichting.

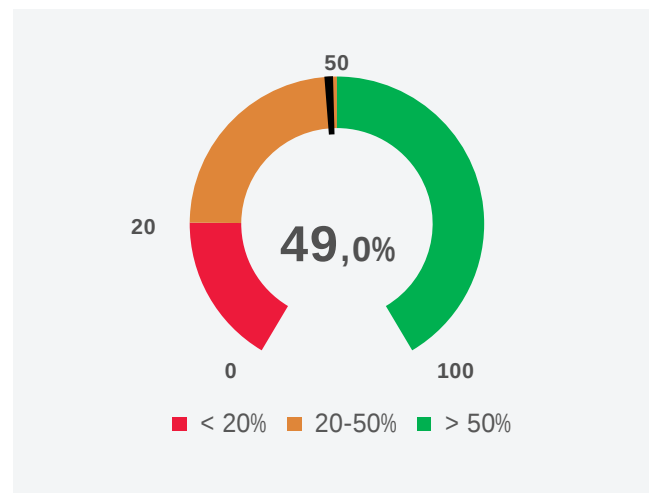
Het resultaat 2021 wijkt ongeveer 3,9% af van de totale begrote lasten (na wijziging). Op basis van onze ervaringsnorm bij decentrale overheden is een afwijking van 2-3% inherent aan een complex begrotingsproces. Dit houdt in dat de geconstateerde afwijking relatief iets boven deze norm is. Deze afwijking worden echter wel op alle programma's zowel voor lagere kosten als hogere baten gerealiseerd. Hier liggen derhalve diverse oorzaken aan te grondslag die in de jaarrekening van de gemeente Sliedrecht worden toegelicht.

3.2 Dashboard financiële positie

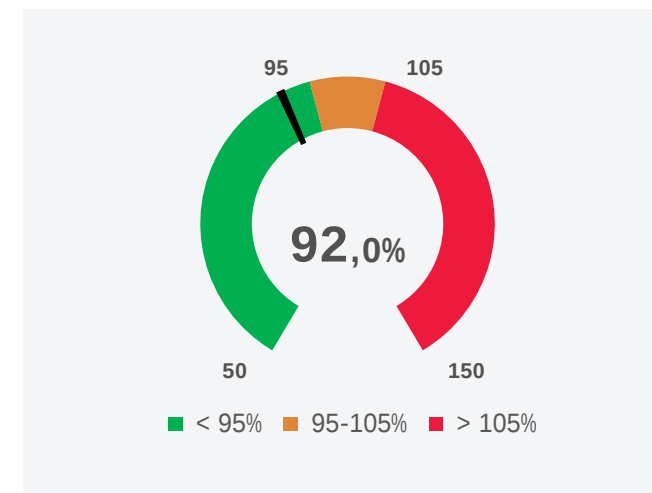
NETTO SCHULDQUOTE

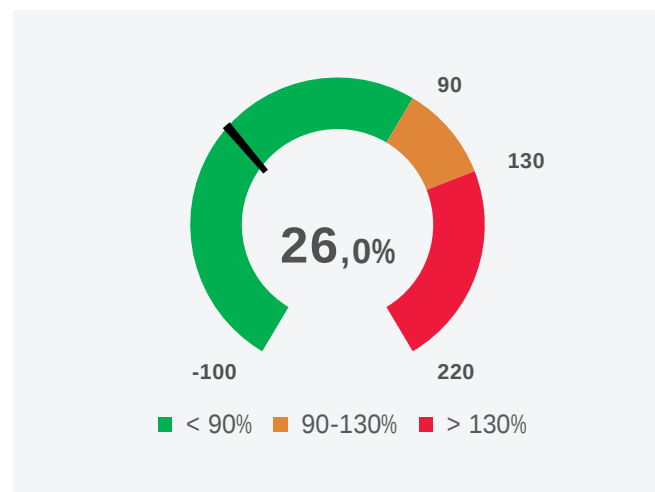
SOLVABILITEIT

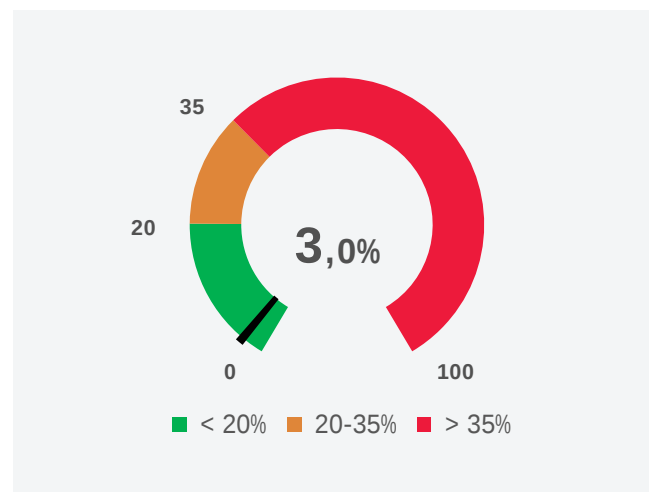
BELASTINGCAPACITEIT

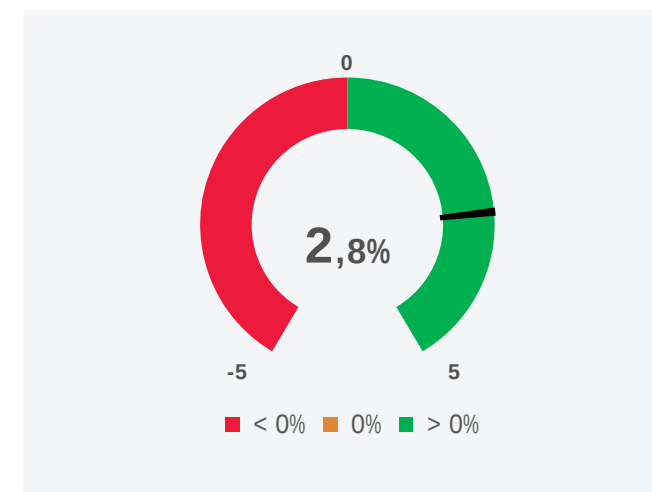
(GECORRIGEERDE) SCHULDQUOTE

GRONDEXPLOITATIE

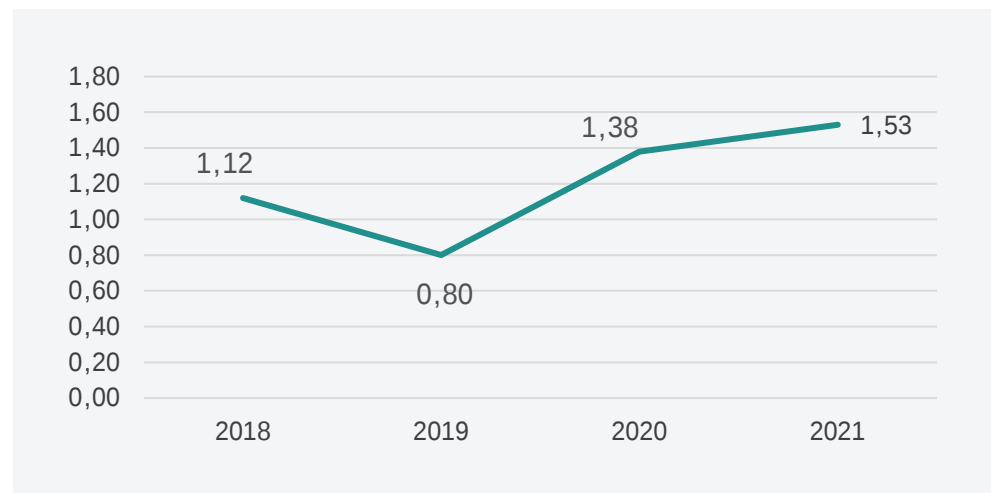

STRUCTURELE EXPLOITATIERUIMTE

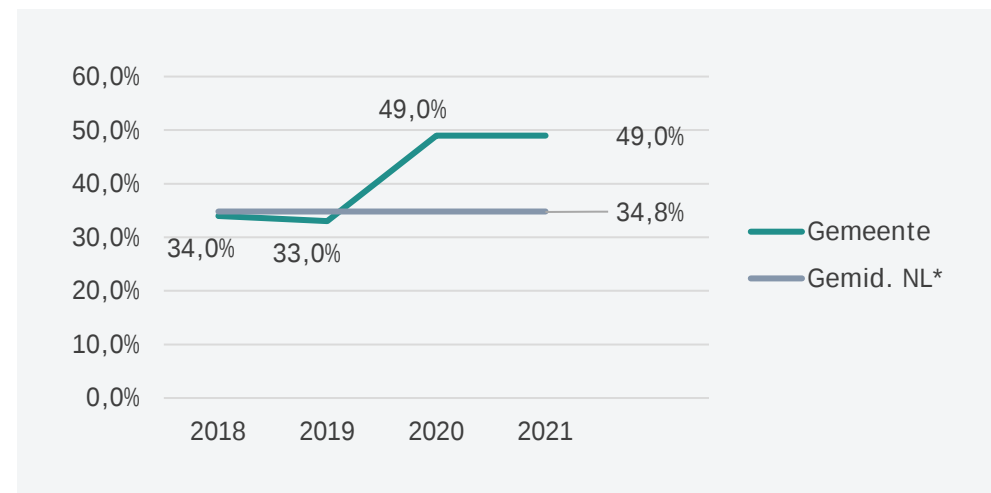

3.3 Uw financiële positie vergeleken

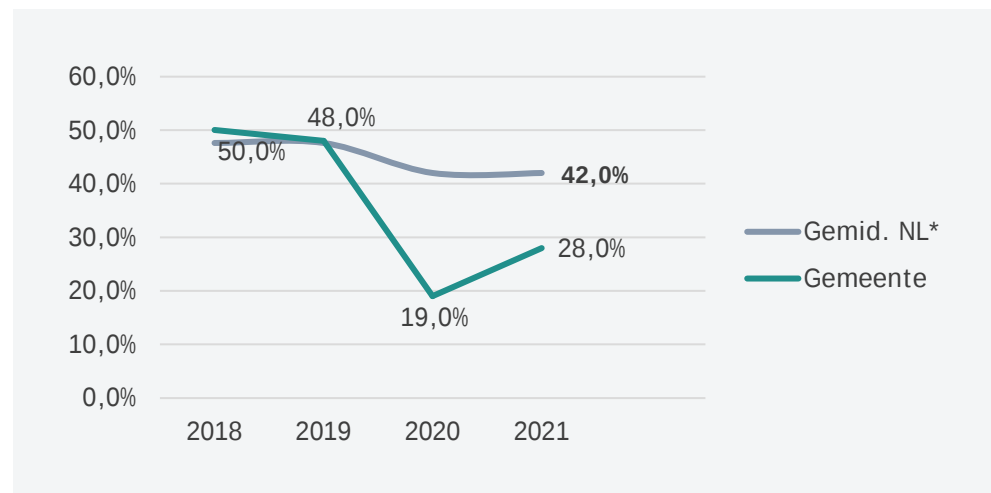
RATIO WEERSTANDSVERMOGEN

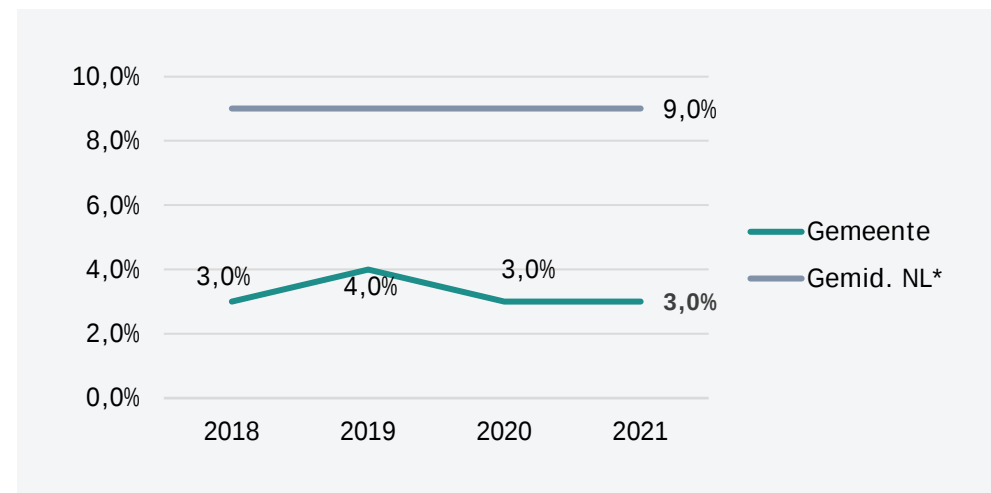
SOLVABILITEITSRATIO

NETTO SCHULDQUOTE

RATIO GRONDEXPLOITATIE

* De bron voor de gemiddelden NL betreft het gemiddelde in 2020 voor gemeenten in de categorie 25.000-50.000 inwoners. Data gebaseerd op Benchmark Nederlands Gemeenten van BDO.

3.4 Ons beeld van uw financiële positie

Kengetallen moeten in relatie tot elkaar worden gezien

Signaleringswaarden GTK 2020 als referentiewaarden

Uw financiële positie is gezond

Uw weerstandsvermogen is 'ruim voldoende'

Gestage verbetering schuldquote doorgezet in 2021

De gemeente kan aan haar langetermijnverplichtingen voldoen

Financieel risico als gevolg van de grondexploitatie is laag

Onze rol in relatie tot het weerstandsvermogen en financiële kengetallen

De analyse van het weerstandsvermogen en de financiële kengetallen is een onderdeel van het jaarverslag en de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing. Vanuit onze controlerende rol dienen wij vast te stellen of het jaarverslag (en dus deze paragraaf) niet strijdig is met de jaarrekening en geen materiële onjuistheden bevat. De kengetallen moeten altijd in relatie tot elkaar worden gezien. Uit de combinatie van de kengetallen kan een beeld worden gemaakt van de financiële positie van de gemeente. Daarbij kan ook inzichtelijk worden gemaakt wat de oorzaak is van een sterke of zwakke financiële positie. De financiële kengetallen geven, met de inherente beperkingen hierbij, inzicht in (de ontwikkeling van) uw financiële positie, mede in relatie tot de landelijke benchmark.

Signaleringswaarden volgens het Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 (GTK 2020)

Vanuit hun taak als financieel toezichthouder hebben de twaalf provincies een gemeenschappelijk financieel toezichtkader opgesteld dat vanaf begrotingsjaar 2021 geldt. In het GTK 2020 zijn signaleringswaarden opgenomen voor de financiële kengetallen zoals opgenomen in het jaarverslag van de gemeente. Wij hebben deze signaleringswaarden als referentie gebruikt bij ons beeld van uw financiële positie.

Weerstandsvermogen is uitstekend

In de paragraaf weerstandsvermogen heeft het college een overzicht opgenomen van de weerstandscapaciteit. De weerstandscapaciteit bedraagt volgens deze paragraaf € 11,1 miljoen. In de paragraaf weerstandsvermogen zijn de relevante risico's benoemd. De gemeente heeft op basis van interne berekeningen het totale bedrag aan risico's waaraan de organisatie is blootgesteld bepaald op € 7,2 miljoen. Het weerstandsvermogen van uw gemeente is volgens het GTK 2020 ruim voldoende te noemen.

Solvabiliteit en netto schuldquote

De solvabiliteit bedraagt ultimo 2021 49% (2020: 49%). Voor de solvabiliteit geldt dat hoe hoger dit percentage is, hoe beter de gemeente in staat is aan haar verplichtingen op lange termijn te voldoen.

De netto schuldquote bedraagt 28% (2020: 19%). De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en de hoogte van de investeringen uit het nabije verleden.

Al meerdere jaren zien we een gestage verbetering van de financiële positie van de gemeente Sliedrecht, gemeten in solvabiliteit en schuldquote. Voor de solvabiliteit geldt dat deze 'neutraal' is en dat de stap naar minst risicovol nog maar een hele kleine stap is.

Ratio grondexploitatie

Voor de ratio grondexploitatie geldt dat hoe lager deze is, hoe beter. De ratio grondexploitatie van de gemeente is laag doordat de grondpositie (de waarde van de grond) ten opzichte van de totale baten relatief laag is. De ratio laat al jaren een stabiele lijn zien van rond de 3%. Volgens het GTK 2020 is een ratio grondexploitatie < 20% het minst risicovol te noemen. Hieraan voldoet uw gemeente ruimschoots.

4. Belangrijkste bevindingen

- 4.1 Interne beheersing en rechtmatigheidsverantwoording
- 4.2 Sociaal domein uitgelicht
- 4.3 Ontwikkeling grondexploitaties
- 4.4 Overige bevindingen en observaties
- 4.5 BBV, WNT en SiSa
- 4.6 Begrotingsrechtmatigheid
- 4.7 Toelichting onrechtmatigheden
- 4.8 Significante schattingsposten

Zie onze
managementletter
2021 voor aandachts-
punten in de interne
beheersing

Uw interne beheersing

Als onderdeel van de jaarrekeningcontrole hebben wij een interim-controle uitgevoerd. De bevindingen naar aanleiding van deze controle hebben wij opgenomen in onze managementletter d.d. 10 januari 2022.

Samenvattend hebben wij geconstateerd dat er bij uw gemeente, net als bij veel andere gemeenten, nog aandachtspunten resteren. Dit betekent niet dat uw gemeente niet in control is, maar wel dat het in control zijn voor ons niet toetsbaar blijkt uit controlesporen in de processen en systemen. Derhalve konden wij het afgelopen jaar voor onze controle (nog) niet steunen op uw interne beheersing en hebben wij de jaarrekening voornamelijk achteraf en gegevensgericht gecontroleerd (middels deelwaarnemingen, cijferbeoordelingen, steekproeven, etc.).

Fraude

De komende jaren zal er vanuit de accountantscontrole nog nadrukkelijker aandacht worden gegeven aan fraudepreventie. Onze beroepsorganisatie, de NBA, werkt momenteel aan een notitie betreffende 'best practicemaatregelen fraude(risico)beheersing voor bestuurders en toezichthouders'. In deze notitie komt nadrukkelijk de rol van bestuurders en toezichthoudende organen, zoals de gemeenteraad, bij het voorkomen en detecteren van fraude aan de orde. Door de nadruk te leggen op het voorkomen van fraude, kunnen de gelegenheden die tot fraude leiden, afnemen. Dit vraagt om actief toezicht op risico's en beheersmaatregelen ter voorkoming van fraude. Ook de accountant heeft hierin een belangrijke rol. De landelijke pilots waar in de controleverklaring 2020 van de accountant uitgebreider wordt gerapporteerd over het thema fraude (o.a. Gemeente Breda) hebben bijgedragen aan de best practices. De best practices van de NBA zijn erop gericht het fraudebewustzijn en de frauderisicobeheersing te vergroten. In onze managementletter hebben wij reeds aandacht gevraagd voor dit onderwerp.

Graag benadrukken we nogmaals het belang van het vergroten van de actieve rol van de gemeenteraad en auditcommissie ten aanzien van frauderisicobeheersing. Dit kan worden vormgegeven door bijvoorbeeld jaarlijks één of meerdere onderkende frauderisico's (en indien van toepassing de interne beheersingsmaatregelen die zijn genomen om deze frauderisico's te mitigeren) nader te laten onderzoeken door de interne controleafdeling, een accountant of een gespecialiseerde (fraude)onderzoeker.

Update Invoering rechtmatigheidsverantwoording door het college met ingang van 2023

In onze eerdere rapportages zijn wij uitgebreid ingegaan op de ontwikkeling van de rechtmatigheidscontrole door de externe accountant naar de rechtmatigheidsverantwoording door het college. De commissie BBV heeft in december 2020 de concept notitie rechtmatigheidsverantwoording met de nadere spelregels voor de rechtmatigheidsverantwoording ter consultatie openbaar gemaakt en heeft augustus 2021 de kadernota rechtmatigheid 2022 gepubliceerd. Op 25 mei is het wetsvoorstel versterking decentrale rekenkamers in de Tweede Kamer behandeld, waarvan invoering van de rechtmatigheidsverantwoording onderdeel uitmaakt. Op dinsdag 31 mei 2022 is het wetsvoorstel aangenomen in de Tweede Kamer, een belangrijke mijlpaal op weg naar de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Vervolgstep is goedkeuring door de Eerste Kamer. Doordat het relatief lang heeft geduurd voordat deze wetgeving is aangenomen is besloten de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording te laten ingaan met ingang van het verslagjaar 2023. Hetgeen betekent dat uw gemeente een jaar langer de tijd heeft deze invoering voor te bereiden.

De invoering van de rechtmatigheidsverantwoording heeft gevolgen voor de (interne) beheersing van de organisatie en ook de rol van de accountant verandert hierdoor. Wij verwachten dat dit voor de meeste gemeenten een uitdaging is, maar naar onze mening ook een kans voor uw organisatie en interne beheersing. Wanneer de rechtmatigheidsverantwoording wordt ingevoerd, wordt gemeente Sliedrecht immers zelf verantwoordelijk voor de rechtmatigheidsverantwoording en moet het college een (onderbouwde) mededeling doen omtrent de naleving van de rechtmatigheid. De wetswijziging is niet alleen een technische verandering, maar ook een cultuurverandering die effect heeft op de bedrijfsvoering van de organisatie.

Stand van zaken binnen uw gemeente

Voor een uitgebreide uiteenzetting over de stand van zaken binnen gemeente Sliedrecht verwijzen we naar onze managementletter 2021. Uw gemeente heeft de eerste stappen richting de rechtmatigheidsverantwoording gezet, maar er moeten nog de nodige vervolgstappen worden gezet. De nog te zetten stappen zien toe op de volgende aspecten:

- ▶ Uitwerken van een gemeentebrede (fraude)risicoanalyse;
- ▶ Besluitvormingsproces van de raad over de te hanteren goedkeuringstoleranties dient nog plaats te vinden;
- ▶ De uitvoering van VIC werkzaamheden laten aansluiten op deze risicoanalyse en eventuele speerpunten van de gemeenteraad;
- ▶ Professionaliseren van de VIC-functie, inclusief uitwerking van controlesheets waarin de uitvoering van de VIC gedocumenteerd kan worden;
- ▶ Spreiding van VIC-werkzaamheden gedurende het jaar, inclusief opstellen en bespreken van tussentijdse rapportages. Hierin kan mogelijk aansluiting worden gezocht bij de kwartaalcontroles die reeds worden uitgevoerd.

In voorgaande rapportages hebben wij reeds geadviseerd om uw ambitie te bepalen t.a.v. de rechtmatigheidsverantwoording en het onderwerp 'in control' zijn. Wij zien dat hierin keuzes zijn gemaakt, zoals het uitbreiden van de formatie. Tegelijkertijd is nog sprake van veel resterende aspecten waarover keuzes dienen te worden gemaakt. Wij adviseren u om een actieplan op te stellen waarin de te zetten stappen richting de rechtmatigheidsverantwoording zijn uiteengezet, geformuleerd vanuit uw ambitie.

Serviceorganisatie Jeugd (Dienst Gezondheid & Jeugd)

De uitvoering van jeugdzorg (op grond van de Jeugdwet) is in Drechtstedenverband uitbesteed aan de GR Dienst Gezondheid & Jeugd (DG&J). Binnen DG&J worden alle jeugdzorgtaken uitgevoerd door de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ). Vrijwel alle jeugdzorgtaken zijn in delegatie overgedragen aan de SOJ, afgezien van taken inzake wijkteams waar sprake is van een mandatering. Bij uitbesteding van taken middels een delegatie ligt de verantwoordelijkheid voor de rechtmatige uitvoering van de taken bij de gedelegeerde partij. In dit geval is dit dus de SOJ. De rechtmatigheid van lasten inzake jeugdzorg zijn daardoor geen onderdeel van onze controle.

De jaarstukken 2021 van DG&J, waarin de verantwoording van de jeugdzorglasten van de SOJ is opgenomen, zijn op het moment van afgifte van dit accountantsverslag nog niet beschikbaar. De gemeente heeft de jeugdzorglasten geboekt op basis van de meest recent beschikbare conceptcijfers. De jaarrekening van DG&J inzake SOJ zal nog wijzigen waardoor de bijdrage van de gemeente Sliedrecht nog met € 34.384 verlaagd zal worden. Dit verschil is niet meer verwerkt in de jaarrekening van de gemeente Sliedrecht en zal in 2022 worden verwerkt.

Persoonsgebonden budgetten (PGB) Jeugd

De Sociale Verzekeringsbank (SVB) beheert de persoonsgebonden budgetten. Facturen van de door de cliënten gecontracteerde zorgaanbieders worden door de SVB betaald. SVB controleert deze facturen (factuur conform contract tussen cliënt en zorgaanbieder en of de gemeente een beschikking heeft afgegeven). De accountant van de SVB heeft onderzoek gedaan naar de rechtmatigheid van de bestedingen van de persoonsgebonden budgetten. Uit deze controle blijken fouten en onzekerheden. Controle op prestatielevering vindt niet door de SVB en/of de accountant van de SVB plaats.

De persoonsgebonden budgetten voor jeugdzorg zijn via de SOJ aan de SVB betaald. Het resultaat op de persoonsgebonden budgetten is onderdeel van het resultaat van de SOJ. Omdat de uitvoering van de jeugdzorg aan de SOJ is gedelegeerd, heeft het accountantsoordeel van de accountant van de SVB geen gevolgen voor het accountantsoordeel bij de jaarrekening 2021 van gemeente Sliedrecht voor wat betreft de Persoonsgebonden budgetten Jeugd.

Persoonsgebonden budgetten (PGB) Wmo

De hiervoor beschreven situatie ten aanzien van de uitkomsten van de controles uitgevoerd door de accountant van de SVB gelden ook ten aanzien van de persoonsgebonden budgetten voor Wmo. Geconstateerde fouten en/of onzekerheden t.a.v. PGB's vinden geen doorwerking in de jaarrekening van gemeente Sliedrecht.

Tozo-regeling

De Tozo-regeling is evenals in 2020 in delegatie uitgevoerd door de SDD. De omvang van de lasten in 2021 is afgenomen ten opzichte van 2020. De verantwoording en afwikkeling van de Tozo-regeling loopt mee in de reguliere afwikkeling van de overgedragen regelingen van de Sociale Dienst Drechtsteden. Op het moment van verstrekken van dit accountantsverslag is de definitieve verantwoording van de overgedragen regelingen nog niet beschikbaar. De gemeente heeft de lasten (en afrekening) geboekt op basis van de meest recent beschikbare conceptcijfers. Wij hebben geen indicaties dat de definitieve verantwoording fors hiervan zal afwijken.

De afrekeningen in het kader van het Sociaal Domein zijn verwerkt in de jaarrekening

Sociale Dienst Drechtsteden (Participatiewet en Wmo)

De taken inzake uitvoering van de Participatiewet en Wmo zijn in Drechtstedenverband in 2021 uitbesteed geweest aan de Sociale Dienst Drechtsteden (SDD). Met ingang van 1 januari 2022 is de SDD omgevormd tot de GR-Sociaal.

Zowel Participatiewet als Wmo zijn in delegatie overgedragen, hetgeen inhoudt dat de verantwoordelijkheid voor de rechtmatige uitvoering ook bij de SDD ligt. Via de SiSa bijlage wordt echter in het opvolgende jaar (T+1) wel verantwoording afgelegd over de bestedingen van de SDD in het voorgaande jaar. Fouten die zijn gerapporteerd door de accountant van de SDD worden daarom in het opvolgende jaar ook in onze oordeelsvorming bij de jaarrekening van de gemeente betrokken. Wij hebben vastgesteld dat de accountant van de SDD (GR Drechtsteden) over 2020 geen fouten en/of onzekerheden boven de rapporteringstolerantie ad. € 125.000 heeft geconstateerd ten aanzien van gemeente Sliedrecht. Wij hebben dus ook geen fouten en/of onzekerheden hoeven overnemen in onze oordeelsvorming bij de jaarrekening 2021.

De uitvoering van de taken voor Beschermd Wonen worden door gemeente Dordrecht (als zijnde centrumgemeente) uitgevoerd. Gemeente Sliedrecht heeft met de regiogemeenten een Samenwerkingsovereenkomst Beschermd Wonen en Opvang 2021-2024 afgesloten. In deze overeenkomst is in 5 lid 5 opgenomen dat eventuele overschotten en tekorten conform een gedefinieerde verdeelsleutel na afloop van het kalenderjaar worden verdeeld. Voor 2021 heeft de gemeente een concept verantwoording ontvangen waaruit blijkt dat gemeente Sliedrecht een bedrag van € 652.357 van de centrumgemeente zal ontvangen (overschot op budget). Het betreft hier een conceptafrekening. Dit bedrag is door de gemeente als vordering op gemeente Dordrecht in de definitieve jaarrekening opgenomen. Op basis van de laatst beschikbaar informatie concluderen wij dat de concept afrekening slechts beperkt zal kunnen afwijken van de definitieve afrekening en dat de vordering c.q. lasten derhalve nauwkeurig en volledig zijn verantwoord.

Half juni 2022 is de definitieve afrekening van de gemeente Dordrecht ontvangen. Werkelijke bedrag is € 619.856 wat de gemeente Sliedrecht zal ontvangen. Het verschil ad € 32.501 is niet meer verwerkt in de jaarrekening 2021 en zal in 2022 worden verwerkt. Gezien het late moment van beschikbaar komen van deze cijfers waarbij de jaarrekening 2021 al in het bestuurlijke traject is, vinden wij deze werkwijze passend.

Actualisatie en bijstelling grondexploitaties

De veruit grootste balanspost met betrekking tot onderhanden projecten betreft de voorraden (grondexploitaties). Door de invloed van de parameters (zoals kostenstijgingen, fasering, druk op verkoopprijzen, rente-effecten) die bepalend zijn voor de in de toekomst te realiseren opbrengsten hebben wij bij onze controle de grondexploitaties diepgaand gecontroleerd.

De risico's voor de grondexploitaties zijn in essentie terug te brengen tot drie P's:

- **Planning:** is de tijdsplanning van de projecten afgestemd op de (on)mogelijkheden in de markt? Immers, de marktbehoefte bepaalt welke projecten op welk moment te realiseren zijn.
- **Programming:** in de afgelopen jaren hebben economische ontwikkelingen geleid tot belangrijke wijzigingen in vooral de woningbehoefte. Is er een kritische analyse van de 'mix' van woningen (huur, koop, vrije kavel appartementen, etc.) in de projecten in relatie tot de huidige marktvraag in de gemeente?
- **Prijs:** inherent gevolg van de economische crisis is dat de verkoopprijzen van woningen en dus van grond onder druk staan. Is afgewogen welke prijzen kunnen worden gehandhaafd, rekening houdend met het risico dat gronden later of in het geheel niet worden afgenomen?

Deze drie P's zijn tijdens de jaarrekeningcontrole besproken met uw medewerkers. Tijdens deze gesprekken zijn de uitgangspunten gechallenged. De grondexploitaties zijn met deze uitgangspunten per 31 december 2021 geactualiseerd. Tevens is beoordeeld of het onderhanden werk in de jaarrekening op een juiste wijze is gewaardeerd en of er mogelijk een (aanvullende) verliesvoorziening moet worden getroffen.

Drie grondexploitaties

De grondexploitaties van de gemeente bestaan ultimo 2021 uit een drietal projecten:

- Burgemeester Winklerplein;
- Stationspark II; en
- Stationspark III.

Ultimo 2021 is voor zowel het Burgemeester Winklerplein als voor Stationspark II een verliesvoorziening gevormd, in verband met het verwachte verlies op het project. Voor project stationspark III is sprake van een winstgevend project. Voor dit project is echter nog geen tussentijdse winst genomen, omdat gronden nog niet zijn uitgegeven afgelopen jaar. Dit is in overeenstemming met het BBV.

De volgende pagina gaat in op de ontwikkeling van de boekwaarde van de grondexploitaties en de specifieke ontwikkelingen per project.

Risico-inschattingen grondexploitaties

De gemeente hanteert voor risico-inschattingen een waarderingsmodel waarbij voor onderkende risico's een kans wordt bepaald tegen vaststaande percentages (onwaarschijnlijk/klein 12,5%, mogelijk 37,5%, aanzienlijk 62,5% en waarschijnlijk 87,5%). Tijdens onze controle hebben wij vastgesteld dat de kans dat risico's zich zullen voordoen voor bepaalde risico's groter is dan 50%. Aangezien het daardoor meer waarschijnlijk dan onwaarschijnlijk is, moeten deze risico's in de grondexploitatieberekening worden opgenomen en daarmee in de eindwaardeberekening worden verwerkt. Deze aanpassing is alsnog doorgevoerd in de waardering en verwerkt in de jaarrekening. Wij adviseren u de methode van risicobepaling en -weging voor 2022 te heroverwegen en ten alle tijd risico's groter dan 50% in de grondexploitatieberekening te verwerken. Risico's met een waarschijnlijkheid lager dan 50% blijven in de risicoparagraaf.

Redelijkheid
belangrijkste
schattingselementen
vastgesteld

Burgemeester
Winklerplein en
Stationspark II zijn
verlieslatend en
voorzien.

Geen winstname voor
Stationspark III omdat
nog geen gronden zijn
verkocht.

Risico's voor 2022
opnieuw beoordelen en
methodiek waar nodig
herzien.

Hernieuwde afspraken zijn verwerkt in de grondexploitatie.

Stationspark II in 2021 omgeslagen van een winstgevend naar verlieslatend.

Stationspark III voor 2021 is aangepast op basis van ons advies n.a.v. de jaarrekening-controle 2020.

Verdere actualisatie en onderbouwing bedragen van grex stationspark 3 op korte termijn gewenst.

Dossiervorming onvoldoende op orde

Ontwikkeling Burgemeester Winklerplein

Binnen de totale ontwikkeling van het Burgemeester Winklerplein is voor de ontwikkeling van bouwblok C een grondexploitatie geopend. In december 2021 zijn hernieuwde afspraken met de ontwikkelaar gemaakt over de afronding van het totale plan. In de geactualiseerde grondexploitatie zijn deze afspraken verwerkt. De looptijd van de exploitatie is tot eind 2024. De verliesvoorziening is opgehoogd als gevolg van de inrekening van hiervoor genoemde risico's met een waarschijnlijkheid van meer dan 50%.

De gemeente Sliedrecht gaat op het Burgermeester Winklerplein vastgoed verwerven. Voor de aankoop van panden is een bedrag van € 2,2 mln. ingeschat. Hieraan ligt een inschatting van een taxateur ten grondslag.

Ontwikkeling Stationspark II

De actualisatie van grondexploitatie stationsplein II heeft geleid tot een neerwaartse bijstelling tot een verwacht verlies van € 201.000 (aanvankelijk ingeschatte eindwaarde beperkt positief). Ook deze aanpassing houdt verband met het alsnog inrekenen van risico's met een waarschijnlijkheid van meer dan 50%. De grondexploitatie van Stationspark II is geactualiseerd en de verwachting is dat deze exploitatie per 2023 kan worden afgerond. Momenteel zijn bijna alle kavels verkocht en wordt de openbare ruimte verder ingericht. Per balansdatum moesten met name nog uitgaven worden gedaan voor bouw- en woonrijp maken.

Ontwikkeling Stationspark III

In ons accountantsverslag over 2020 hebben wij gemeld dat binnen dit project de kosten zijn opgenomen van de verplaatsing en realisatie van de sportvelden binnen dit plangebied. Tegenover deze kosten heeft u voor eenzelfde bedrag de opbrengsten geraamd, bestaande uit het activeren van deze sportvelden onder de materiële vaste activa. Op grond van de notitie grondbeleid van de Commissie BBV is dit echter niet toegestaan, gezien de ontwikkeling van deze sportvelden niet behoort tot werken voor derden en daardoor buiten deze grondexploitatie dient te worden gehouden en als investeringskrediet moet worden verantwoord. Wij adviseerden u dan ook dringend deze kosten en opbrengsten uit de grondexploitatie te verwijderen. Doordat alleen sprake was van een balanseffect is besloten deze aanpassing in 2021 te zullen doen.

In 2021 heeft u dit advies opgevolgd en is in december door de gemeenteraad een nieuw ruimtelijk kader voor het project Sliedrecht Buiten & Stationspark III vastgesteld: de horizontale variant. Tevens is gestart met de benodigde bestemmingsplanwijziging. Op moment van uitvoeren van onze controle was de nieuwe grondexploitatie op basis van de nieuwe uitgangspunten nog niet gereed. Wel is duidelijk dat door onttrekken van de sportvelden de grondexploitatie stationsplein 3 winstgevend zal zijn. De gemeente zal de komende maanden alle documentatie van dit project verder moeten aanscherpen, waaronder taxaties, onderbouwingen en doorrekeningen van de uitgaven, enz. Doordat nog geen kavels zijn verkocht is nog geen sprake van tussentijdse winstneming. Tevens zijn door de gemeenteraad eind 2021 enkele kredieten vastgesteld, waaronder een krediet voor de grondverwerving voor het sportcomplex. Uitgaven voor het sportcomplex en de grondontwikkeling worden gescheiden.

Adviespunten

Inschattingen voor de grondexploitaties zijn moeizaam onderbouwd. Uit onze gesprekken en werkzaamheden blijkt dat dit vooral wordt veroorzaakt door het niet of te summier vastleggen van zaken in de lijnorganisatie. De monitoring door de organisatie, maar ook de verifieerbaarheid van de uitgangspunten in het kader van de controle wordt hierdoor aanzienlijk bemoeilijkt. Wij adviseren u de dossiervorming van de grondexploitaties te structureren en verdiepen voor een betere monitoring en toetsbaarheid hiervan.

4.4 Overige bevindingen en observaties

Afschrijvingstermijnen
IVA herzien

Immateriële vaste activa

Uw gemeente hanteert voor de afschrijvingstermijnen van de immateriële vaste activa – bijdragen aan activa in eigendom van derden termijnen die overeenkomen met de eigen afschrijvingstermijnen terwijl het Besluit begroting en verantwoording voorschrijft dat dit maximaal de afschrijvingstermijn mag zijn zoals gehanteerd door de derde van wie de activa eigendom is. Wij adviseren u voor de jaarrekeningcontrole 2022 onderzocht te hebben in hoeverre de gehanteerde afschrijvingstermijnen in overeenstemming zijn met de termijnen zoals deze worden gehanteerd door de betrokken derde en hierop aan te blijven sluiten.

Annuïteiten niet altijd
juist berekend bij
toevoeging investering
aan huidige investering

Materiële vaste activa

De gemeente Sliedrecht heeft de nota activabeleid welke vanaf boekjaar 2017 van kracht is. Tijdens de uitvoering van onze jaarrekeningcontrole hebben wij vastgesteld dat deze nota niet altijd wordt gevolgd. Eén van de bepalingen is dat met uitzondering van gebouwen alle activa lineair wordt afgeschreven. Deze worden annuïtair afgeschreven. Wij hebben geconstateerd dat niet alle annuïteiten juist zijn berekend. Met name wanneer tussentijdse investeringen plaatsvinden op reeds bestaande activa worden deze investeringen wel toegevoegd maar wijzigt de annuïteit niet.

Moment van start
afschrijven herzien
voor alle investeringen

Naast bovengenoemd uitgangspunt inzake afschrijven, gaat deze nota ook in moment van de start van het afschrijven: 'De afschrijving start op 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin het actief gereed komt dan wel verworven wordt.' Met name het moment van gereedkomen is niet nader gedefinieerd. De gemeente Sliedrecht hanteert het uitgangspunt dat een actief gereed komt als de laatste kosten/uitgaven gerealiseerd zijn op een investering. Hierbij wordt dus geen rekening gehouden met een eventuele eerdere ingebruikname van het betreffende actief. In de praktijk betekent dit dat op in gebruik genomen activa nog niet wordt afgeschreven. Een eerste analyse toont dat dit o.a. speelt bij de renovatie van de 'buitenschil bronbad' en 'verbouwing De Reling', maar dat het resultaatteffect hiervan beneden onze rapporteringstolerantie. In onze aandachtspunten naar aanleiding van onze jaarrekeningcontrole 2020 hebben wij dit punt overigens reeds gerapporteerd als actiepunt, wat tot op heden niet is opgevolgd.

Wij adviseren u deze wijze van afschrijven te heroverwegen en voor het starten met afschrijven rekening te houden met de daadwerkelijke ingebruikname en dit ook in uw eigen beleid op te nemen. Het is van belang dat u dit proces zodanig inricht dat deze gereedmelding altijd en tijdig wordt afgegeven en wordt gedocumenteerd / vastgelegd. De vorm en werkwijze zal formeel vastgesteld moeten worden. Jaarlijkse toetsing door de financiële administratie en/of VIC is hierbij van belang.

Nadere duiding nodig
van onderscheid
onderhoud en
vervanging

Naast het moment van afschrijven vragen wij ook aandacht voor de tabel van afschrijvingstermijnen en dan met name voor investeringen met een maatschappelijk nut zoals bijvoorbeeld 'herstraten' en 'asfaltdeklagen'. Wij adviseren u deze categorieën nader te specificeren in uw beleid, aangezien het onderscheid tussen onderhoud en investeringen in deze categorie niet altijd eenduidig is op te maken.

Toepassing van statische methode (op basis van debiteur) de juiste werkwijze voor de gemeente Sliedrecht

Kwijtschelding in 2021 niet schriftelijk geaccordeerd

Twee bankrekeningen voor de personeelsvereniging op naam van de gemeente Sliedrecht

Niet alle facturen die betrekking hebben op 2021 zijn ook in 2021 verwerkt (maar in 2022). Hierdoor is € 203.634 niet verwerkt in de jaarrekening 2021.

Voorziening dubieuze debiteuren

De gemeente Sliedrecht hanteert voor bepaling van de voorziening dubieuze debiteuren het aantal dagen dat een vordering openstaat. Alle vorderingen die langer dan één jaar open staan komen voor het vormen van een voorziening in aanmerking. Indien blijkt dat met een debiteur afspraken zijn gemaakt over aflossing of dat bijvoorbeeld aflossing wel plaatsvindt, dan worden deze debiteuren niet voorzien. Deze systematiek wordt op factuurniveau toegepast en niet op debiteurniveau. Op het moment dat van één debiteur meerdere facturen open staan welke deels ouder zijn dan één jaar wordt onvoldoende rekening gehouden met het waarderingsrisico op de minder oude openstaande facturen. Het effect van deze constatering is voor de jaarrekening 2021 lager dan onze rapporteringstolerantie. Wij adviseren u deze systematiek aan te passen en van dubieus geachte debiteuren het hele saldo in de evaluatie te betrekken.

Om oninbare vorderingen af te boeken is een formele procedure van toepassing waarbij een bevoegde functionaris vooraf akkoord geeft tot afboeking. Van een afboeking van circa € 28.000 hebben wij dit niet kunnen vaststellen. Vanwege een collegebesluit dat hiertoe alsnog is genomen blijft dit een procesbevinding zonder hieruit volgend controleverschil.

Liquide middelen

Op de standaardbankverklaring zijn twee bankrekeningnummers vermeld die in beheer zijn van de personeelsvereniging. Deze bankrekeningen staan echter wel op naam van de gemeente Sliedrecht en de gemeente is ook verantwoordelijk voor het saldo op deze bankrekeningen. In de balans zijn deze rekeningen echter niet opgenomen onder de liquide middelen (en kortlopende schulden). Wel is een toelichting opgenomen op het saldo van € 22.453 ultimo 2021 in de toelichting op de balans. Wij adviseren u om deze bankrekeningen over te dragen aan de personeelsvereniging of deze bankrekeningen volgend jaar op te nemen in de administratie en jaarrekening van de gemeente Sliedrecht.

Kortlopende schulden

Jaarlijkse voeren wij een zogenaamde voortgezette controle uit waarbij wij aan de hand van de geregistreerde facturen in 2022 controleren of deze betrekking hebben op 2021 en of deze ook zo verwerkt zijn in de jaarrekening 2021. Uit een steekproef die wij in eerste instantie hebben uitgevoerd bleek dat drie facturen niet juist waren verwerkt. De grootste factuur voor een bedrag van € 1.217.230 is alsnog gecorrigeerd. Hierna hebben wij aanvullend nog een kleinere steekproef uitgevoerd waarbij weer enkele fouten zijn aangetroffen. Hierna is besloten de controle nagenoeg integraal uit te voeren. Uit deze werkzaamheden bleek nog een aanvullend bedrag van € 203.634 niet verantwoord in 2021. Van dit bedrag heeft € 56.352 geen effect op het resultaat omdat dit betrekking heeft op investeringen en grondexploitaties. Voor de rechtmatigheid wordt wel het gehele bedrag als fout geëvalueerd.

Naast bovengenoemde fouten die uit de voortgezette controle zijn onder de kortlopende schulden ook waarborgsommen verantwoord, welke echter een langlopend karakter hebben en derhalve onjuist zijn gepresenteerd voor een bedrag van € 35.161.

Samenvattend betekent dit dat een bedrag van € 147.281 (€ 203.634 -/- € 56.352) een resultaatseffect heeft waardoor het saldo van de jaarrekening voor dit bedrag te hoog is (te weinig kosten opgenomen) en dus een 'getrouwheids- en rechtmatigheidsfout' is. Daarnaast hebben wij twee fouten vastgesteld voor € 91.513 (€ 56.352 + € 35.161) zonder resultaatseffect maar wel onjuist gepresenteerd in de jaarrekening (en dus niet rechtmatig in het kader van de verslaggeving: BBV).

4.4 Overige bevindingen en observaties

MJOP's aangepast.
Veelal vanaf 2022
ingehend

Belang op dotatie te
bepalen op basis van
egalitatie

Kosten voor regulier
onderhoud en
investeringen verlopen
via MJOP en dotatie
aan voorziening. Dit is
onjuist

Twee voorzieningen
niet onderbouwd

Mutaties in eigen
vermogen zijn niet
altijd onderbouwd met
duidelijke
raadsbesluiten

Nota reserves en
voorzieningen op korte
termijn actualiseren en
goedkeuren door de
gemeenteraad

Voorzieningen

Onder de voorzieningen zijn enkele onderhoudsvoorzieningen opgenomen voor egalitatie van groot onderhoudsuitgaven. In 2021 heeft de gemeente Sliedrecht voor meerdere voorzieningen Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP) vastgesteld. Dit is een wettelijke verplichting vanuit het BBV om een voorziening te mogen vormen. Voor de voorziening onderhoud van bruggen en de voorziening onderhoud havens heeft het MJOP in ingangsdatum in 2022. Derhalve is de dotatie aan deze voorzieningen over 2021 nog gebaseerd op de oude situatie waarbij een goed en gedegen MJOP niet aanwezig was. Van de voorziening onderhoud gebouwen is de berekende dotatie onjuist, wat in de jaarrekening is gecorrigeerd. Wij adviseren u voor 2022 deze MJOP's nogmaals te beoordelen en de dotatie te bepalen op basis van een kostenegaliserend verloop, hetgeen inhoudt dat jaarlijkse dotaties aan deze voorzieningen gelijk zijn en zijn bepaald op basis van de totale kosten van het plan voor de duur van het plan minus de stand van de voorziening aan het begin van de looptijd.

Uit de beoordeling van de meerjarenonderhoudsplannen blijkt dat niet alleen sprake is van een MJOP voor groot onderhoud, maar ook voor regulier onderhoud en met derden afgesloten onderhoudscontracten voor spoed onderhoud etc. Daarnaast is niet altijd duidelijk of sprake is van groot onderhoud of (vervangings)investeringen. Op basis van een eerste globale inschatting voor de jaarrekening 2021 achten wij het effect op het resultaat gering omdat de MJOP net zijn ingegaan en veel uitgaven nog gerealiseerd moeten worden. Toch adviseren wij u deze MJOP's als nog in 2022 integraal door te lopen en kosten voor regulier onderhoud en eventuele (vervangings)investeringen niet via MJOP en dotaties voor MJOP's te laten lopen.

Uit onze controle blijkt tevens dat twee kleinere voorzieningen, namelijk voor spaarverlof ambtenaren en Baanhoek West niet of onvoldoende onderbouwd waren. Vanwege de beperkte omvang wegen deze niet mee in onze foutevaluatie.

Eigen vermogen

Jaarlijkse vinden diverse mutaties plaats in het eigen vermogen (onttrekkingen en toevoegingen aan algemene reserve en bestemmingsreserves). Deze mutaties kunnen alleen plaatsvinden als deze door de gemeenteraad zijn goedgekeurd. Dit kan door bijvoorbeeld het goedkeuren van mutaties zoals opgenomen in de begroting of in tussentijdse rapportages of via een apart raadsbesluit. Tijdens de controle bleek dat veel van de mutaties niet altijd te onderbouwen waren met duidelijke raadsbesluiten. Zo zijn er werkwijzen die al jaren worden toegepast (onderlinge toevoegingen en onttrekkingen aan bestemmingsreserves voor nieuwe investeringen om hieruit de jaarlijkse afschrijvingslasten te dekken) die eigenlijk niet meer onderbouwd kunnen worden met een raadsbesluit. Ook zijn mutaties van reserves op basis van begrotingswijzigingen en tussenrapportages niet altijd eenduidig uit de besluiten op te maken. Uiteindelijk heeft dit niet geleid tot onrechtmatige mutaties van reserves, maar is de herleidbaarheid naar de oorspronkelijke besluiten beperkt.

Wij adviseren u de gemeenteraad de mutaties voor reserves op individueel niveau te laten goedkeuren in het raadsbesluit. Dit komt de transparantie, controleerbaarheid en het budgetrecht van uw gemeenteraad ten goede en onttrekkingen en dotaties worden dan per (bestemmingsreserve) goedgekeurd. Daarnaast adviseren wij de organisatie om op korte termijn de nota reserves en voorzieningen uit 2016 te actualiseren en door de gemeenteraad te laten goedkeuren. In deze nota kan dan de gehanteerde methodiek ten aanzien van bepaalde reserves uiteengezet worden en via een besluit van de gemeenteraad geaccordeerd worden.

4.4 Overige bevindingen en observaties

Opbrengst van
€ 58.962 ten onrecht
verantwoord als nog te
besteden subsidie

Presentatiefout van
€ 16.558

Schuld aan DG&J is
€ 34.384 te hoog

H8 regeling € 15.000 is
nog te besteden en
niet zo verwerkt

Gemeente heeft geen
niet uit de balans
bijkende verplichting

Geadviseerd wordt de
definitie van
belangrijke financiële
verplichtingen uit een
te zetten

Overzicht
gewaARBorgde leningen
voldoet niet aan BBV

Overlopende passiva

Onder de overlopende passiva (Vooruit ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheden met een specifiek bestedingsdoel) is voor de regeling H16 Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden een bedrag opgenomen van € 58.962. Dit bedrag is volgens de gemeente nog niet besteed in 2021. Dit is niet conform de ingevulde SiSa-bijlage voor deze regeling en derhalve is dit bedrag ten onrechte als nog te besteden opgenomen in de jaarrekening en niet als opbrengsten verantwoord.

Daarnaast zal een bedrag van € 16.558 voor nog te besteden subsidie 'Nazorg locatie voormalig gasfabriekterrein niet meer besteed worden, maar terugbetaald moeten worden aan de Provincie Zuid-Holland. De subsidieregeling is afgelopen en het te veel ontvangen bedrag aan voorschot mag niet meer in 2022 besteed worden. Hierdoor is dit bedrag onjuist gepresenteerd in de balans van de gemeente.

Uit de laatste afrekening van de Serviceorganisatie Jeugd (SOJ), onderdeel van de jaarstukken van Dienst Gezondheid & Jeugd, blijkt dat de gemeente Sliedrecht € 34.384 minder hoeft te betalen aan DG&J. De schuld is derhalve te hoog opgenomen.

Een bedrag van € 15.000 is voor de H8 regeling Regeling Sportakkoord 2020-2022 niet verantwoord als Vooruit ontvangen bedragen van Europese en Nederlandse overheden met een specifiek bestedingsdoel. Dit bedrag is nog niet besteed en is waarschijnlijk in een eerder jaar ten onrechte als opbrengst verantwoord.

Samenvattend betekent dit dat een bedrag van € 78.364 (€ 58.962 + € 34.384 -/- € 15.000) een resultaatseffect heeft waardoor het saldo van de jaarrekening voor dit bedrag te hoog is (te weinig kosten opgenomen) en dus een 'getrouwheids- en rechtmatigheidsfout' is. Daarnaast hebben wij twee fouten vastgesteld voor € 16.558 zonder resultaatseffect maar wel onjuist gepresenteerd in de jaarrekening (en dus niet rechtmatig in het kader van de verslaggeving: BBV).

Niet uit de balans bijkende verplichtingen

In de jaarrekening van de gemeente zijn geen 'niet uit de balans bijkende verplichtingen' conform artikel 53 letter a opgenomen. Het BBV schrijft voor dat belangrijke financiële verplichtingen waaraan de gemeente voor toekomstige jaren is verbonden worden verantwoord. Belangrijke financiële verplichtingen zijn bijvoorbeeld langlopende huur- en of leasecontracten met partijen waar tussentijdse opzegging niet mogelijk is. Daarnaast zijn er nog veel meer mogelijke verplichtingen te benoemen zoals verlofstuwmeren van personeel etc.

Wij hebben de gemeente geadviseerd om de administratie na te lopen op mogelijke belangrijke financiële verplichtingen nadat de gemeente in samenspraak met de gemeenteraad of de mogelijk op te richten Auditcommissie eerst de definitie van 'belangrijke' financiële verplichtingen heeft gedefinieerd. Het is van belang om in deze ook zelf als gemeente in overeenstemming met de gemeenteraad belangrijke financiële verplichtingen te benoemen waarover gerapporteerd moet worden.

Daarnaast voldoet het overzicht van gewaarborgde geldleningen niet aan de vereisten van BBV (oorspronkelijke bedrag niet benoemd en waarborg% niet juist opgenomen voor iedere lening).

BBV wordt nageleefd

WNT-verantwoording
voldoet aan de
vereisten

Geen resterende
bevindingen
SiSa-bijlage

Bevindingen ten aanzien van naleving van de wettelijke verslaggevingsregels (BBV)

Wij hebben vastgesteld dat gemeente Sliedrecht de wettelijke verslagleggingsregels (BBV) nagenoeg heeft nageleefd. Diverse toelichtingen op de balans en staat van baten en lasten zijn niet geheel volgens BBV. Daarnaast is staat van baten en lasten niet conform artikel 27 BBV. Zo ontbreken de gerealiseerde kosten voor overhead en het bedrage van de heffing voor vennootschapsbelasting.

Naleving van de (publicatieverplichtingen) WNT

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is met ingang van 2013 van toepassing en vervangt tegelijkertijd de Wopt (Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens). Doelstelling van de wet is te verhinderen dat instellingen in de publieke en semipublieke sectoren rechtens in staat zijn bovenmatige bezoldigingen toe te kennen.

Voor gemeenten geldt dat de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionaris worden aangemerkt. De algemene bezoldiging voor een topfunctionaris mag voor 2021 niet meer bedragen dan € 209.000 per jaar. De externe accountant is belast met de controle op de naleving van de WNT door de instelling.

Overschrijding van de bezoldigingsnorm wordt aangemerkt als een onverschuldigde betaling, die door de topfunctionaris terugbetaald moet worden aan de instelling. Gebeurt dit niet, dan is BDO als accountant wettelijk verplicht om bij het ministerie melding te doen van deze onverschuldigde betaling. Wij hebben tevens een meldingsplicht indien u geen of onjuiste gegevens heeft gepubliceerd in de jaarrekening.

Wij hebben vastgesteld dat de bezoldigingen over 2021 van gemeente Sliedrecht niet strijdig zijn met de WNT en dat de jaarrekening 2021 van gemeente Sliedrecht voldoet aan de publicatieverplichtingen van de WNT.

SiSa-bijlage

Wij hebben de in de SiSa-bijlage van de jaarrekening genoemde specifieke uitkeringen gecontroleerd met inachtneming van de Nota verwachting accountantscontrole SiSa 2021. Op grond van ons onderzoek hebben wij bij uw specifieke uitkeringen geen resterende fouten en/of onzekerheden geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Zie tevens **bijlage B**.

Wij zien een landelijke trend dat Ministeries steeds vaker een Specifieke regeling kiezen voor het verstrekken van subsidies aan decentrale overheden. Het aantal SiSa regelingen, ook voor uw gemeente, is daardoor exponentieel toegenomen. Dit verhoogt de druk op de organisatie van uw gemeente en tevens op ons als controlerend accountant.

Gerealiseerd resultaat
bedraagt € 2,6 miljoen
over 2021

Lastenoverschrijdingen in het kader van begrotingsrechtmatigheid

In totaal heeft uw gemeente circa € 78,8 miljoen aan lasten begroot na wijziging, tegenover circa € 76,6 miljoen aan werkelijke lasten over 2021. Dit is in totaal een onderschrijding van € 2,2 miljoen (2,8%). Aan baten had uw gemeente een bedrag van € 76,6 miljoen begroot na wijziging, tegenover € 78,0 miljoen aan werkelijke baten over 2021. In totaal gaat het om een hogere realisatie van baten van € 1,4 miljoen (1,8%).

Naast het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten kent een gemeente ook het gerealiseerde resultaat. Dit is het gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten, plus of min de tussentijdse resultaatbestemmingen. Deze bestemmingen bestaan uit in de loop van het jaar gedane onttrekkingen uit reserves minus de tussentijdse stortingen in reserves. De stortingen in dan wel onttrekkingen aan reserves vinden plaats op basis van door u genomen besluiten. In 2021 is er per saldo circa € 1,1 miljoen aan de reserves onttrokken zodat het gerealiseerde resultaat € 2,6 miljoen positief bedraagt.

De gemeenteraad autoriseert de begroting en stelt de kaders voor het college vast. Het college is verantwoordelijk voor de uitvoering van het beleid binnen de gestelde begroting. Begrotingsafwijkingen dienen tijdig gesignaleerde en gerapporteerd te worden aan de gemeenteraad. Bij begrotingsoverschrijdingen die niet gedurende het jaar zijn voorgelegd aan de gemeenteraad is formeel sprake van een onrechtmatigheid. Echter hoeven deze overschrijdingen niet altijd te worden meegewogen in het accountantsoordeel, bijvoorbeeld indien de overschrijdingen geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten of overschrijdingen bij openeinde regelingen. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten zijn de begrotingsoverschrijdingen nader weergegeven en geanalyseerd.

Controle begrotingsrechtmatigheid

Naast de controle op de rechtmatige totstandkoming van de baten, lasten en balansmutaties in de jaarrekening 2021, hebben wij de begrotingsrechtmatigheid gecontroleerd. De toe te passen normen voor dit begrotingscriterium zijn gebaseerd op artikelen 189, 190 en 191 van de Gemeentewet en moeten door de raad nader worden ingevuld en geconcretiseerd. Dit gebeurt door middel van de begroting en via de verordening op het financieel beheer ex artikel 212 van de Gemeentewet. Het begrotingscriterium is verder verfijnd en uitgewerkt in de Kadernota Rechtmatigheid van de Commissie BBV. Belangrijk hierbij is dat het overschrijden van de begroting altijd onrechtmatig is, maar niet in alle gevallen hoeft te worden meegewogen in het accountantsoordeel. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid moet gecontroleerd worden op het niveau van de lastenoverschrijdingen per programma.

Wij hebben op basis van de staat van baten & lasten uit de jaarstukken 2021 geconstateerd dat sprake is van een lastenoverschrijding op één programma, wat leidt tot onderstaande evaluatie, in overeenstemming met de Kadernota rechtmatigheid:

LASTENOVERSCHRIJDING PROGRAMMA	BEGROTINGSAFWIJKING	ONRECHTMATIG	
		TELT NIET MEE IN OORDEEL	TELT WEL MEE IN OORDEEL
Bestuur, veiligheid en organisatie (totaal € 46.000)	Budgetoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid. Niet ondubbelzinnig vastgesteld dat dit eerder aan de gemeenteraad had kunnen worden gemeld. Derhalve telt dit niet mee in onze oordeelsvorming.	✓	

Minimale
overschrijding op vier
kredieten van € 27.142

Overige overschrijding-
en binnen afwijkings-
beleid door raad nog te
autoriseren

Onrechtmatigheid
bedraagt € 113.151

Kredietoverschrijdingen

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid hebben wij de lastenoverschrijdingen op investeringskredieten getoetst om vast te stellen of de gerealiseerde uitgaven binnen de door de gemeenteraad geautoriseerde begroting (investeringskredieten) zijn gebleven. Uit deze analyse blijkt dat voor vier kredieten sprake is van een overschrijding van het budget:

- Vervanging huisvuilcontainers € 9.597
- Aanpassingen sportaccommodatie ivm brandweereisen € 1.121
- Veegwagen Mitsubishi (vervanging 9-VDT-90) € 15.986
- Huisvuilauto m.kraan DAF FAN CF 75 (verv.BZ-BN-16) € 437

Dit bedrag is op basis van de rapporteringstolerantie niet opgenomen in onze foutevaluatie in hoofdstuk 2.

De overige in hoofdstuk 6.1 Investeringsoverzicht gerapporteerde kredietoverschrijdingen zijn overschrijdingen op subniveau binnen een door de gemeenteraad gevoteerd krediet. Dit betreffen overschrijdingen ten aanzien van de jaarlaag maar niet ten aanzien van het volledige krediet of zijn in een enkel geval verkeerd geadministreerd zoals de overschrijding op krediet Rioolvervanging Rivierenbuurt zuid 2022 (GRP 2019-2023) ad € 87.160. De investering behoort tot krediet Vervanging persleidingen (GRP 2019-2023) waarvoor een krediet van € 95.000 is gevoteerd. Dit leidt derhalve niet tot een kredietoverschrijding.

Onrechtmatige contracten in het kader van Europese aanbestedingsrichtlijnen

Als onderdeel van onze rechtmatigheidscontrole controleren wij de naleving van de Europese aanbestedingsrichtlijnen. Deze controle voeren wij uit aan de hand van een inkoopanalyse die wordt opgesteld door de ambtelijke organisatie. Wij voeren onze controle uit in overeenstemming met de hiertoe opgestelde notitie van de Sectorcommissie Decentrale Overheden (SDO) van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA).

Op basis van de uitgevoerde controle hebben we vastgesteld dat één contract ten onrechte niet Europees is aanbesteed. De totale besteding op deze contracten in 2021, en als gevolg hiervan te rapporteren onrechtmatigheid, bedraagt € 113.151. Het contract is in een voorgaand jaar afgesloten.

Wij voeren tevens een steekproef uit op contracten < Europese aanbestedingsgrens, omdat het risico bestaat dat de contractwaarde hiervan wel boven de grens ligt. Uit deze steekproef hebben we geen bevindingen geconstateerd.

4.8 Significante schattingsposten

Schattingen zijn in het algemeen neutraal van aard

Wij hebben geen controleverschillen naar aanleiding van deze schattingen

Inherent aan het opmaken van een jaarrekening, is dat het college, ondersteund door de ambtelijke organisatie, schattingen moet maken. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en doordat zij een hoge mate van schattingonzekerheid vertonen. Dit laatste betekent dat de schatting vatbaar is voor een inherent gebrek aan nauwkeurigheid in de waardering.

Een goed inzicht in de jaarrekening vereist kennis van deze posten. Als onderdeel van de controle hebben wij de oordeelsvormingen en besluiten van het management bij het maken van de schattingen beoordeeld op indicaties voor mogelijke tendenties. In het hierna opgenomen overzicht hebben wij van de jaarrekeningposten waaraan een belangrijke schatting ten grondslag ligt weergegeven of wij de schatting als conservatief, neutraal of pessimistisch hebben aangemerkt.

OMSCHRIJVING SCHATTING IN DE JAARREKENING	BEDRAG (x € 1.000)	BEOORDELING HUIDIG BOEKJAAR	TOELICHTING SCHATTING
Waardering bouwgronden in exploitatie (grondexploitaties)	2.287		De schatting ten aanzien van de grondexploitaties is neutraal. Zie uitgebreide toelichting op de grondexploitaties in paragraaf 4.3.
Voorzieningen voor verplichtingen, toekomstige verliezen en risico's	2.095		Gemeente Sliedrecht heeft een voorziening voor wethouders pensioenen. De hoogte van de voorziening wordt bepaald door een actuaris (expert). Wij hebben de deskundigheid van de expert en aanvaardbaarheid van de gemaakte schatting vastgesteld.
Onderhoudsegalisatievoorzieningen	3.256		Aan de onderhoudsvoorzieningen liggen actuele MJOP's ten grondslag. De inhoudelijke kwaliteit hiervan is wisselend, echter geen sprake van een specifieke tendentie in de gehanteerde uitgangspunten. Zie voor onze bevindingen op de onderhoudsvoorzieningen paragraaf 4.4.
Inbaarheid vorderingen (voorziening dubieuze debiteuren)	9.219		De voorziening voor oninbaarheid van vorderingen wordt op een statische wijze gemaakt. De enige uitzondering hierop zijn belastingdebiteuren, die door de GBD dynamisch worden voorzien. Wij achten deze werkwijze aanvaardbaar, gezien de populatie. Zie voor onze bevindingen op de bepaling van de voorziening dubieuze debiteuren paragraaf 4.4.
Waardering vaste activa (inclusief afschrijvingstermijnen)	80.211		Activa wordt conform het BBV gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs. Er hebben geen afwaarderingen naar de lagere marktwaarde in 2021 plaatsgevonden. Wij hebben hiervoor ook geen indicaties geconstateerd. Afschrijvingstermijnen liggen vast in een nota en zijn aanvaardbaar.

Conservatief, maar aanvaardbaar

Neutraal

Optimistisch, maar aanvaardbaar

Bijlagen

- A Onze controle
- B Bevindingen SiSa-bijlagen

A. Onze controle

Doel van de controle

Doel en object van de controle

Het doel van de controle is het geven van een onafhankelijk oordeel of de financiële overzichten van gemeente Sliedrecht, in alle van materieel belang zijnde opzichten, zijn opgesteld in overeenstemming met het BBV.

Opdrachtverstrekking vastgelegd in opdrachtbevestiging

Opdracht

Wij hebben de jaarrekening gecontroleerd conform de Nederlandse controlestandaarden en de met u gemaakte afspraken in de opdrachtbevestiging van 8 november 2021. Tevens beoordeelden wij de verenigbaarheid van de andere informatie, inclusief de overige gegevens en het bestuursverslag met de jaarrekening en of deze geen materiële afwijkingen bevatten op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins. Voor een accountantscontrole gelden inherente beperkingen, die zijn uiteengezet in de opdrachtbevestiging. Voor een uitgebreide beschrijving van onze aanpak verwijzen wij naar onze opdrachtbevestiging d.d. 8 november 2021 met kenmerk 'MS/MF/RA699'.

Materialiteit op basis van bepalingen uit het BADO

Materialiteit

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel. Bij onze controlewerkzaamheden hebben wij als uitgangspunt de door de raad vastgestelde toleranties gehanteerd. De raad heeft ons daarbij opgedragen om bij onze oordeelsvorming en rapportering uit te gaan van de hierna vermelde goedkeurings- en rapporteringstolerantie. Op basis van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO) en onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 786.150. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn. Wij zijn met u overeengekomen dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 50.000 rapporteren, alsmede afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn. Onze controle richt zich tevens op de getrouwheid en rechtmatigheid van de informatie in de WNT-verantwoording en de SiSa-bijlage van de jaarrekening. Voor de WNT en SiSa gelden specifiek voorgeschreven rapporteringstoleranties die veelal lager zijn dan uw rapporteringstolerantie. Wij passen deze voorgeschreven WNT- en SiSa-toleranties eveneens op correcte wijze toe.

Wij zijn onafhankelijk van de gemeente

Onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels, zoals de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO), vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Wij zijn van mening dat door ons is voldaan aan deze eisen. Wij hebben de overige dienstverlening naast de controle van de jaarrekening beoordeeld aan de hand van onze beroepsregels en hebben geconcludeerd dat het type dienstverlening en de vergoeding onze onafhankelijkheid niet beïnvloeden. Wij zijn onafhankelijk van gemeente Sliedrecht zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Risicogerichte controleaanpak

Controle-aanpak

Onze controleaanpak is gebaseerd op een risicogerichte benadering, waarbij controlewerkzaamheden nagenoeg allemaal gegevensgericht plaatsvinden. Deze aanpak gaat uit van een risicoanalyse op transactiestromen, zoals verkoopactiviteiten en personeelszaken. Daarnaast worden bedrijfsrisico's beoordeeld die voortvloeien uit de strategie en operaties van gemeente Sliedrecht. In de risicoanalyse hebben wij beoordeeld in hoeverre de onderkende risico's van invloed kunnen zijn op de jaarrekening.

De risico's met een hoge waarschijnlijkheid van het zich voordoen en mogelijk materiële impact hebben in onze controle meer aandacht gehad. Deze risico's betreffen:

- ▶ Het niet naleven van Europese aanbestedingsregels;
- ▶ Onjuiste waardering van bouwgronden in exploitatie (materiële post met verschillende schattingselementen); en
- ▶ Schattingsposten en bijbehorende journaalposten (waaronder memoriaalboekingen).

Strekking van de controleverklaring

Aangezien de jaarrekening 2021 van Sliedrecht aan de daaraan te stellen eisen voldoet, zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening te verstrekken. Alle bevindingen voortvloeiend uit onze controle van de jaarrekening 2021 zijn afdoende behandeld en onze controle is afgerond.

Continuïteit

De waarderingen in de jaarrekening van gemeente Sliedrecht zijn gebaseerd op de veronderstelling dat de gemeente als geheel in continuïteit zal worden voortgezet. De inschatting of een duurzame voorzetting mogelijk is, inclusief de eventueel in de jaarrekening op te nemen toelichting, is de wettelijke verantwoordelijkheid van het college van burgemeester en wethouders. Als accountant beoordelen wij de aanvaardbaarheid van de door het college van burgemeester en wethouders ingeschatte mogelijkheden tot een duurzame voortzetting. Wij vinden deze inschatting aanvaardbaar.

Overige informatie

De jaarstukken 2021 van de gemeente bestaan uit:

- ▶ het jaarverslag 2021 (programmaverantwoording en verplichte paragrafen);
- ▶ de jaarrekening 2021 (balans met toelichting, overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting inclusief SiSa-bijlage en taakvelden).

In het onderdeel 'programmaverantwoording' van het jaarverslag dient informatie opgenomen te worden over: wat hebben we gedaan, wat hebben we bereikt en wat heeft het gekost? De programmaverantwoording vormt samen met de verplicht voorgeschreven paragrafen (zoals weerstandsvermogen, bedrijfsvoering, etc.) het jaarverslag. Beide onderdelen vallen niet (expliciet) onder de controle van de jaarrekening. Het primaire object van de accountantscontrole (op grond van artikel 213 van de Gemeentewet) is de jaarrekening (de balans met toelichting en het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening met toelichting). De inhoud van het jaarverslag (programmaverantwoording en paragrafen) hebben wij getoetst. Bij onze controle hebben wij geen materiële afwijkingen tussen het jaarverslag en de jaarrekening geconstateerd. Het jaarverslag en de jaarrekening zijn met elkaar verenigbaar.

Voornemen tot goedkeurende controleverklaring

Continuïteitsveronderstelling achten wij aanvaardbaar

Het jaarverslag is verenigbaar met de jaarrekening en bevat geen materiële afwijkingen

De grondslagen van de jaarrekening 2021 zijn aanvaardbaar

Geen materiële fraude of non-compliance vastgesteld

Geen belangrijke tekortkomingen rond continuïteit van geautomatiseerde gegevensverwerking

Gehanteerde grondslagen

De belangrijkste verslaggevingsgrondslagen van uw gemeente zijn uiteengezet in de grondslagen van de jaarrekening 2021. In 2021 zijn er geen wijzigingen geweest in toegepaste verslaggevingsgrondslagen die een aanzienlijke invloed hebben op de baten en lasten of de financiële positie van uw gemeente. Significante verslaggevingsgrondslagen en toepassing hiervan zijn belangrijk voor de presentatie van de financiële positie van uw gemeente en de baten en lasten in de jaarrekening. Daarnaast vereisen zij van het college en het management dat zij een oordeel vormen ten aanzien van soms moeilijke, subjectieve en complexe posities vaak vanwege de noodzaak om inschattingen te moeten maken over het effect van zaken die inherent onzeker zijn. Wij hebben het door het college en het management toegepaste proces met betrekking tot significante verslaggevingsaspecten geëvalueerd en hebben gegevensgerichte controlewerkzaamheden uitgevoerd.

Fraude en non-compliance

Onze controle is niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Bij de planning voor de jaarrekeningcontrole, houden wij rekening met het risico dat de jaarrekening als gevolg van fraude en onregelmatigheden onjuistheden van materieel belang zou kunnen bevatten. Daarnaast hebben wij beoordeeld in hoeverre sprake kan zijn van een risico omtrent corruptie. Eén van de door ons uitgevoerde maatregelen is het bespreken van de mogelijke frauderisico's en mogelijke fraudesituaties op verschillende niveaus binnen de organisatie. Hiertoe hebben wij de mogelijke frauderisico's en de mogelijke fraudesituaties besproken met de directie en functionaris(sen) en met het college en de auditcommissie. Deze besprekingen en onze controlewerkzaamheden hebben geen aanwijzingen voor materiële fraude opgeleverd.

Met ingang van boekjaar 2022 zijn wij op grond van richtlijnen van de Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) verplicht in de controleverklaring te rapporteren over fraude.

Bij de beoordeling van het risico omtrent corruptie hebben wij gekeken naar klantspecifieke omstandigheden zoals de geografische plaats van de activiteiten, hebben we gekeken naar de sectoren waar corruptie meer dan gemiddeld voorkomt en hebben we beoordeeld in hoeverre buitenlandse wetgeving als de UK Bribery Act en de US Foreign Corrupt Practices Act van invloed kunnen zijn.

Wij hebben aandacht besteed aan de compliance met de voor u van toepassing zijnde wet- en regelgeving en overige bepalingen voor zover wij die van belang achten in het kader van onze controle van de jaarrekening. Bij die werkzaamheden hebben wij geen materiële non-compliance geconstateerd.

Geautomatiseerde gegevensverwerking

De accountant dient op basis van artikel 2:393, lid 4 BW, melding te maken van zijn bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en continuïteit van de geautomatiseerde gegevensverwerking. Tijdens de interim-controle hebben wij ook relevante processen met betrekking tot de geautomatiseerde gegevensverwerking getoetst. Voor onze bevindingen verwijzen wij naar onze managementletter en boardletter 2021. Wij hebben de automatiseringsorganisatie van de organisatie uitsluitend in het kader van de jaarrekeningcontrole beoordeeld. De interim-controle heeft geen belangrijke tekortkomingen in de continuïteit en betrouwbaarheid van de geautomatiseerde gegevensverwerking aan het licht gebracht.

B. Bevindingen SiSa-bijlagen

Inleiding

Bij de jaarrekening wordt als bijlage de SiSa-verantwoording toegevoegd. Gemeente Sliedrecht heeft de rechtmatige totstandkoming van de SiSa-bijlage getoetst. In onderstaande tabel zijn de te rapporteren bevindingen opgenomen. Op grond van het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, artikel 5, lid 4, rapporteren wij in dit rapport over de fouten en onzekerheden van de specifieke uitkeringen die in 2021 in het kader van SiSa worden verantwoord. Per regeling is aangegeven of, en zo ja welke financiële fouten of onzekerheden zijn geconstateerd. **Wanneer geen cijfers zijn vermeld bij een regeling, betekent dit dat er geen bevindingen zijn.**

Strekking controleverklaring getrouwheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND
Strekking controleverklaring rechtmatigheid (jaarrekening)	GOEDKEUREND

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
A7	Tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving			
A12B	Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen			
B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp aan gedupeerden kinderopvangtoeslagproblematiek 2174			
C1	Specifieke uitkering reductie energiegebruik			
C32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen			
C43	Regeling reductie energiegebruik woningen			
C62	Regeling specifieke uitkering kwijtschelding gemeentelijke belastingen			
D8	Specifieke uitkering Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022			
D14	Middelen inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen			
E27B	Brede doeluitkeringen verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden)			
F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogspanningsverbinding			
F9	Extern Advies Warmtetransitie			
G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_ gemeentedeel 2021			
G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_ totaal 2020			
G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) _ gemeentedeel 2021			
G3A	Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen) _ totaal 2020			
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _ gemeentedeel 2021			
G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _ Totalen 2020			
G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW- domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel			
H4	Specifieke uitkering Sport			
H8	Specifieke uitkering voor lokale sportakkoorden en leefstijlinterventies 2021			
H16	Specifieke uitkering IJsbanen en Zwembaden			

Tozo

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021	Fout		
G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2021	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	Fout		
G4	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen	Onzekerheid		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	Fout		
G4	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen	Onzekerheid		
G4	Tozo 2	Fout		
G4	Tozo 2	Onzekerheid		
G4	Tozo 3	Fout		
G4	Tozo 3	Onzekerheid		
G4	Tozo 4	Fout		
G4	Tozo 4	Onzekerheid		
G4	Tozo 5	Fout		
G4	Tozo 5	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud in jaar T	Onzekerheid		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T	Fout		
G4	Kwijtschelding schulden Tozo in het kader van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire - gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekking in jaar T	Onzekerheid		

Tozo (vervolg)

NR.	SPECIFIEKE UITKERING OF OVERIG	FOUT OF ONZEKERHEID	FINANCIËLE OMVANG IN €	TOELICHTING FOUT/ONZEKERHEID
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 1_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4A	Tozo 1_fundamentele rechtmatigheidseisen exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Fout		
G4A	Tozo 1_belangrijke rechtmatigheidseisen (toepassing artikel 21, lid 3 Besluit 17 april)	Onzekerheid		
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 2_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4A	Tozo 2, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Fout		
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet en geen identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Onzekerheid		
G4A	Tozo 3_geen identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet, maar wel identificatie DigiD in combinatie met BRP of Suwinet	Formele onrechtmatigheid		
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Fout		
G4A	Tozo 3, exclusief identificatie volgens artikel 17, lid 3 Participatiewet	Onzekerheid		
G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Fout		
G4A	Omvang vorderingen levensonderhoud (jaar T) Tozo 1 (i.v.m. verstrekte voorschotten op Tozo-aanvragen levensonderhoud welke zijn ingediend vóór 22 april 2020)	Onzekerheid		

bdo.nl